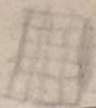

2507

Fu Fu fu 794

XIX XIX XIX XIX XIX XIX XIX XIX XIX XIX XIX XIX XIX XIX XIX XIX
XIX XIX XIX XIX XIX XIX XIX XIX XIX XIX XIX XIX XIX XIX XIX XIX
SPECTABILI, ac PER-
ILLUSTRI DOMINO
SALUTEM PLURIMAM.

Romæ, MECOENAS GRATI-
OSISSIME, ad centum Au-
las natus es, adeò adversùs omnes hu-
manus es. Catonem Comitare vincis.
Liberalitati non est, qui præstaret Tuæ.
Artium, Virtutum, ac veræ Religio-
nis studia, usque eò diligis, ut in Da-
cia, velut in Arabia, Phœnix unus ef-
se videaris. Optimò hinc Jure Tibi
nomen THEOPISTOPHILI, ut qui
Veritatem cornu petunt, hâc ipsâ Du-
ce, quæ Tuis auspiciis in Lucem pro-
dit, ad DEUM, ac ad Avitam Patrû
suo-

iuorum Religionem retrahantur. Por-
rò Quis Tu, ac quantus sis? fatis Te
lectissima Virtus, Te Animi Tui ma-
gnitudo loquitur, quâ, comitibus Con-
stantia & Fortitudine, tot inter aduersos
casus Victor, Christianæ Virtutis ascen-
disti fastigium. Atque hæc ipsa est cau-
sa, cur Opusculum hoc, mole quidem
suâ pusillum: sed argumentorum vi
plura in se complectens volumina, Tuæ
Venerandæ Modestiae dicaverim, quæ
ob inculpatam Tuam vivendi rationem,
Te Virum Probum ac Justum, Ore Re-
gio proclamavit. Cætera invitus fileo,
quia Animi Tui Verecundia, altum mi-
hi silentium serio imperavit. Vive! Vale.

Tui observantissimus.

Idem qui supra.

THESES
THEOLOGICÆ
POLEMICÆ
DE
ECCLESIA CHRISTI IN TERRIS
MILITANTE.

I.

Ecclēsia Christi militans, est Cœtus omnium Christi Fidelium, veram Fidem sub regimine legitimi Pastoris profitentium. Undè tam Probi, quàm Improbi modò non habeant peccatum infidelitatis, sunt vera membra Christi Ecclesiæ.

II.

Heretici aperti, Apostatæ, & schismatici quæ tales, non sunt veræ Ecclesiæ membra. His accedunt Excommunicati per sententiam legitimi Pastoris. Sed neque Catechumeni sunt actu & absolutè Membra Ecclesiæ.

III.

Vera Christi Ecclesia semper est visibilis ac
mun-

Mundo cognita usque ad consummationē Mundi. Est insuper ipsa necessariò perpetua, neque unquam deficere potest. Sed neque in rebus Fidei ac morum Decretis, errare potest.

IV.

Vera Christi Ecclesia, quatuor præcipuè insignita est notis, nimirum: quòd sit Antiquissima, hoc est, à Christo & Apostolis derivata: quòd sit una, Unitate doctrinæ Fidei: quòd sit Sancta Sanctitate doctrinæ & morum: & quòd sit Catholica, seu Universalis, hoc est, per totum orbem diffusa. Et hæc est sola, ac unicè Romano-Catholica Ecclesia.

V.

IN Ecclesia Christi semper fuit, ac esse debet Caput visibile. Christus Dominus hoc caput visibile, post suam Resurrectionem, D. Petrum sibi substituit, ad gubernandum Ecclesiam suam, cum suprema potestate in omnes Fideles.

VI.

ROmani Pontifices in Primatu Ecclesiæ, sunt veri Divi Petri successores, ac in terris Vicarii Christi Domini.

VII.

Romanus Pontifex, etiam extra Concilium Generale, in rebus Fidei & decretis

morum, ex Cathedra pro tota Ecclesia definiens, est infallibilis: uti & omne Concilium generale legitime in Ecclesia congregatum. Insuper Romani Pontificis Authoritas, in rebus Fidei est absolute supra Concilium Generale.

VIII.

Romanus Pontifex etsi directe non habeat Dominium temporale totius Orbis Christiani; habet tamen directe & jure divino supremam Potestatem spirituales in totam Christianitatem, ita ut possit condere leges Ecclesiasticas totam Ecclesiam in Conscientia obligantes.

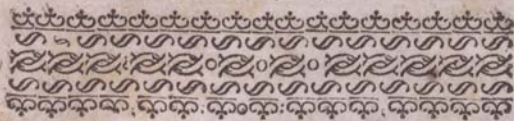
IX.

Sola Sacra Scriptura nequit esse Regula Fidei adæquata omnium Credendorum, aut Judex sufficiens Fidei Controversiarum.

X

Adæquata Fidei Regula, five Judex Credendorum constituitur ex pluribus, nimirum: Scripturâ Sacrâ, Traditionibus, Ecclesiæ, ac Pontificum Definitionibus.

O. A. M. D. G.

AUCTORIS
PROLOQUIUM.

Postquam magno studio,
ac summâ diligentîâ in
investiganda vera Religione, &
Fide salvifica, quam unicam
esse sciebam, solius veritatis in-
dagandæ gratiâ, & amore sa-
lutis æternæ complures annos
insumpsissem, longissimóque
tempore anceps animo hæsis-
sem, quamnam ex tam diversis
Religionibus, ac Confessionibus
tenere deberem? atque hunc in
finem varias Academias, & Uni-
versitates obivissem, integras
A Bibli-

Bibliothecas excuffiffem, plurimos Auctores, & Scriptores, de modernis Fidei Controverfiis tractantes, tam Catholicos, quàm Acatholicos evolviſſem, multos Doctores diverfarum Religionũ, ac Confefſionum conſuluiſſem, variis publicis diſputationibus de his materiis interfuiffem, ac ipſemet quoque cum primariis viris ſingularum ſectarum, Confefſionum, ac Religionum privata colloquia hac de re inſtituiſſem, dubia mea tam Catholicis, quàm Acatholicis propoſuiſſem, neque tamen id, quod unicè deſiderabam conſequi, ac obtinere valuiſſem: Tandem ſtatui mecum, opportunum tempus, & locum mihi ſeligere, in quo, ſepoſitis
 omni-

omnibus aliis curis, ac negotiis, in hoc unicum negotium negotiorum omnium maximū (utpote æternam felicitatem concernens) totus quantus incumberem, & illud in seriam deliberationem assumerem. Atque ut hujus deliberationis salutarem animæ meæ effectum, totiésque exoptatum finem assequerer, sequentia eidem judicavi præmittere.

Primò. Auxilium, & gratiam Spiritûs Sancti impensè implorare, ac lumen veræ Fidei, à DEO, tanquam à Patre luminum, qui illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, magnis votis exposcere; Fides siquidem est singulare donum DEI, quo illu-

stratur homo ad assentiendum omnibus, quæ DEUS nobis revelavit.

Secundò. Constitui, ac firmiter proposui, me à vitiis per gratiam DEI continere: notum siquidem habui, *quoniam in malevolam animam non intrabit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis*; & certus sum, ac fui, plurimos retardari ab agnitione veræ Fidei, eaque amplectenda, ex eo quòd sint irretiti multis vitiis, sed præsertim carnalibus.

Tertiò. Deposui omnem affectum privatum, & magis inclinantem ad unam potiùs Religionem, quàm ad alteram, omnémque præconceptam sinistram opinionem de altera; sed

fed statui me coram DEO penitus indifferentem ad hanc, vel illam Religionem eligendam, prout mihi Spiritûs Sancti gratia, ac recta ratio, absque omni affectione privati cōmodi, & timore alicujus incommodi temporalis, dictaverit.

Quartò. Hanc deliberationem, & electionem ita conatus sum instituere, sicut optâssem illam instituisse in hora mortis, & in extremo die Judicii; ut rationem dare possem DEO, cur potius hanc Religionem elegerim, & non aliquam aliam. Unde proposui in animo, ut, si in aliqua Religione vel minimum errorem in dogmate Fidei reperero, eandem illicò

rejiciam, neque amplius in materiam deliberationis assumam.

Ecclesia enim *DEI* *vivi*, *debet*

Tim. 3. *esse, & est, Columna, & fir-*

Verf. 15. *mamentum veritatis.* Sed Co-

lumna veritatis nullum fulcit

errorem; ergo vera Ecclesia

DEI nullum in Fidei dogmate

debet habere errorem. Non po-

test itaque vera Christi Ecclesia

errare in rebus fidei, tum quòd

Scriptura Sacra aliis etiam in lo-

cis hoc ipsum clarè testetur, ac

doceat. Sic ait Christus: *Por-*

Mat. 16. c.

tæ inferi non prævalebunt adver-

sus eam. Item: *Ille vos doce-*

Joan. 14. c.

bit omnia, & suggeret vobis o-

mnia. &c. *Rogabo Patrem,*

eodem ca-
pite.

& alium Paracletum dabit vo-

bis, ut maneat vobiscum in æter-

num, Spiritum veritatis. Item

Spiri-

Spiritus Veritatis docebit vos omnem veritatem. Item Ego vobiscum sum usque ad Consummationem sæculi. Denique D. Petro Christus Dominus dixit: *Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua. &c.* Atqui, si Ecclesia Christi posset errare, aut jam errasset in rebus fidei, tunc prævaleret infernus adversus eam, nec doceretur omnem veritatem à Spiritu Sancto; imò & Christus ipsam deseruisset, falsùmque dixisset: se nobiscum mansurum usque ad finem Mundi, quod divinæ veracitati simpliciter repugnat, ergo.

His itaq; præmissis, ut fundamentaliter procederem, præsupposui primò certa infallibilia fundamenta Fidei Christianæ,

næ, & in quibus omnes Religionēs Christianæ, licet inter se differentes, convenire debent, & negari non possunt ab ullo Christiano, sine summæ impietatis, blasphemiæ, & Atheismi nota. Præsupposui secundo Principia rectæ rationi conformia in eligendis rebus, quæ ab omnibus prudentibus admittuntur, quæ qui rejicere vellet, meritò argueretur magnæ imprudentiæ.

FUNDAMENTA,

In quibus omnes Christianæ Religionēs conveniunt.

I. Est DEUS Verus, & Unus, quem omnes veri Christiani in Trinitate Personarum, & Trinita-

nitatem Personarum in Unitate naturæ, seu essentiæ divinæ solum adorant.

2. Hic Deus est Ens perfectissimum, essentialiter includens omnem perfectionem, & excludens omnem omnino imperfectionem.

3. Hinc essentialiter est Verax, ita ut nec falli, nec fallere possit, nec falsum dicere, seu nec aliter rem aliquam revelare, quàm sicut eam cognoscit; nec aliter eam cognoscere, quàm sit in se; adeòque tam in cognoscendo, quàm in dicendo est essentialiter verax.

4. Est Omnipotens. Apud quem *omnia sunt possibilis*. *Matth. 19.*
non est impossibile apud DEUM *Mo-* *Lucæ 1.*
mine verbum: licèt illud huma-

no, aut etiam Angelico intellectu comprehendi non possit.

5. DEUS est Fidelis, absque ulla iniquitate, justus, & Rectus :

Deut. 32.
v. 4.

6. DEUS est Immutabilis, Non est Deus quasi homo, ut mentiatur; nec ut Filius hominis, ut mutetur. Apud quem

Num. 23.

Jac. 1.
v. 16.

non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Quidquid igitur DEUS revelat, verum est, & simul possibile; & quidquid promittit, id potest, & vult præstare, & præstabit infallibiliter.

Psal. 146.

7. DEUS est Sapientissimus. Cujus sapientiæ non est numerus.

Exod. 34.

8. DEUS est infinitæ Misericordiæ, Dominator Dominus DEUS misericors, & clemens, patiens, & multæ miserationis

Et

Et misericordiâ Domini plena est Psal. 118.
terra.

9. DEUS est Justus. Est Re-
munerator bonorum, & Vin-
dex malorum. *Justus in omni-* Psal. 144.
bus viis suis. Credere oportet †. 18.
accedentem ad Deum, quia est, ad Heb. 11.
inquirentibus se Remunerator sit. †. 6

10. DEUS est summa San-
ctitas, & summa Bonitas, &
Benignitas. *Sanctus, Sanctus,*
Sanctus Dominus Deus Sabaoth. Isai. 4.
Et Sanctus non solùm in se,
sed & in omnibus operibus ejus. Psal. 144.
†. 17.
Hoc igitur sit certum, ac in-
dubitatum, quòd, quæcunque
Doctrina continet aliquid his
divinis perfectionibus repu-
gnans, simpliciter falsa sit,
& omnis Secta, quæ talem
doctrinam pro Fidei dogmate
habet

habet, fit erronea, ac proinde absolutè rejicienda, neque in materiam deliberationis assumenda.

II. Unicam homo habet animam, quam necesse est aut damnari, aut salvari per totam æternitatem. *Quid autem proderit homini, etiamsi universum mundum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur; aut quam dabit homo commutationem pro anima sua?*

12. Æternitas est, cujus finis nullus, cujus mensura semper; est series infinita temporum, est numerus sæculorum sine termino.

13. Finiti ad infinitum nulla est comparatio. O felix beatorum æternitas, ô misera damnato-

mnatorum ! hæc æternitas alter-
 utra nos expectat ; sine vera
 Fide illa non obtinetur ; Ergo,
 si hanc non habuerimus, alte-
 ra infelicissima infallibiter nos
 manet.

14. Et quoniam, plurima
 hęc libellõ referenda, solam
 Christianam Religionem evidẽ-
 ter credibilem faciunt, eamque
 unicè illam veram Fidem esse
 probant, quam Dominus JE-
 SUS ad obtinendam salutem æ-
 ternam nobis statuit ; idcirco
 ut Unitariis quoque prodesse
 queam, quos alii haud malè
 Arianos, alii Socinianos, & Ser-
 vetianos ab auctõribus suis ita
 vocatos appellant, censui hęc
 locõ seriõ commonendos. Quã-
 obrem per salutem animæ, per
 DE.

DEUM, & Filium ejus, omnium nostrum causâ in cruce passum, omnes ac singulos obtestor, ne privatæ suæ opinioni, utpote humanæ, ac erroneæ, amplius deferre velint, quàm venerandæ tot sæculorum auctoritati, totique Christianitati per univèrsam orbem diffusæ; quæ cum tot millenis Martyribus, Doctoribus, ac integerrimæ vitæ Patribus, omnium nationum communi consensu, Divinissimæ Trinitatis Mysterium, in Scripturis revelatum, credidit, docuit, & oppositam doctrinam in tot generalibus Conciliis, ejusque sectatores damnavit, ac à numero Christianorum abscidit.

Expendite itaque odio omni
sepo-

seposito, accuratè, ac solius veritatis studio, vestræque Salutis æternæ causâ acquirendæ ferio recogitate: quid convenientius in negotio tanti momenti, à quo salus aut perditio æterna pendeat, & quid ad omnes prudentiæ regulas exactius sit? num præstet præeligere totius Christianitatis tot sæculorum sensum publicum, tam firmè in Scripturis fundamentum: an verò paucorum aliquot hominum, reverà rudium, & nullius omnino auctoritatis in comparatione universæ Christianitatis, privatæ opinioni, ac sententiæ adhærescere? ô Unitarii ratione præditi! quò lumen illud ponitis, si Ario ab Ecclesia, ab orbe universo exsecto, aut uni Serveto, flam-

mjs

mis Genevæ exulto, fidem majorem habeatis? Hæc expendite, neque convinci metuite, nisi salvi esse, nihili ducatis. Date vos non nobis, sed rationi, sed prudentiæ vestræ: date vos DEO, ac JESU Christo, quem divini Codices plurimis locis DEO coæternum, coæqualem, DEUM verum, Emmanuelē, hoc est, nobiscum DEUM, & Paulus, *super omnia DEUM, Benedictum in sæcula*, testantur

ad Rom. 9.
v. 5.

Hinc idem Apostolus loquitur: *qui cùm in forma DEI esset; non rapinam arbitratus est, esse se æqualem DEO: sed semetipsum exinanivit formã servi accipiens.* Nimirum: cùm esset in forma DEI, seu naturâ DEUS, non rapinam arbitra-

Ad Phil.
c. 22.

tus est, se esse æqualem DEO; sed hoc non obstante formam ferveri accepit, ac semet propterea exinanivit. Negant hunc sensum Unitarii: sed quô jure? quâ authoritate? quanta est magnitudo papaveris respectu omnium montium mundi: tanta profectò est cum proportione debita, auctoritas Unitariorum respectu totius orbis Christiani, in hoc puncto idem sentientis: jam rectam rationem cõsulite, eccui plus deferendum? accedit: quòd Scriptura sacra hanc auctoritatem, decidendi quæstiones Fidei, nulli hominum privatorum, adeoque neque Unitariis, sed toti Ecclesiæ attribuat. Si quis nõ audierit Ec-

Matth. 18.

v. 17.

& Publicanus. Priùs fuit DEUS, quàm Diabolus: priùs feminatum est semen bonum, quàm zizania: priùs fuit Ecclesia Christi, quàm Cerinthus, Ebion, Arius, Socinus, Servetus, & cuncti Unitarii; non enim Ecclesia, sed præfati homunciones separârunt se ab Ecclesia. Quid ergo docet, quomodo explicat Christiana Ecclesia, quæ est Columna Veritatis teste Apostolo, præcitatum textum? audite ex ore totius Christianitatis, audite ex Irenæo Apostolis proximo, Athanasio, Basilio, Nazianzeno, Nysseno, Cyrillo, Hilario, Augustino, &c. ac Ambrosio: per formam hanc DEI, naturam & essentiam DEI: sicut per formam ser-

L. 2. de fide c. 4. & Epist. 47.

vi, naturam, & essentiam hominis exponi; quærit enim Ambrosius, *quid est in forma DEI?* & respondet: *in natura DEI.* Eodem modo respondet univèrsa Christianitas, cujus cùm Auctoritas tantò præcellat auctoritatem Unitariorum, quantò frequentissimus gravissimorum virorum ab omni æquitate, sanctimonia vitæ, sapientia, tum divini ac humani juris Peritia, summè conspicuus Confessus superat in ritè explananda perquam difficili quæstione, rudem aliquem, ac imperitum Rusticellum; Igitur prudentissimè inferri debet hæc consequentia, & quidem ex reflexis prudentiæ principiis: ergo verior, ac tutior longè est

sententia Confessûs illius tam
probi, tam docti, tam ampli;
quàm assertum illius imperiti;
imò quidquid in contrarium
Rusticellus iste opponit, ac sen-
tit, non nisi temerarium, im-
prudens, ac falsum sit oportet.

Porro si Christus, ut Unitari-
rii volunt, creatura est, ergo
Servus. quomodo igitur semet-
ipsum exinanivit? Juxta Scri-
pturas credunt Christiani: cum
esset in forma DEI, hoc est,
naturâ DEUS: formam servi
accepit, Verbum Caro factum
est, séque propterea exinanivit:
antequam enim formam Servi
acciperet, eam non habuit, er-
go ante acceptam formam ser-
vi, non erat servus; ergo non
erat Creatura, cujus essentia est
esse

esse servam DEI. Quid ergo tunc fuit? non Creatura. ergo DEUS; fuit enim aliquid: quid? Verbum. *Et Verbum caro factum est.* Inter DEUM, & creaturam non datur medium, aut tertiū, ut lumē rationis nos edocet. Quid ergo tunc fuit hoc Verbum? antequam enim in utero Virginis conciperetur, non fuit homo, ne aliquid dicamus esse, ante suum esse. Generationem ergo hujus Verbi, quis enarrabit? *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud DEUM, & DEUS erat Verbum,* per quod, ut Evangelista loquitur: *omnia facta sunt, & sine ipso factum est nihil &c. In mundo erat, & mundus per ipsum factus est.* Quid plura? Isaiam lege, qui toto

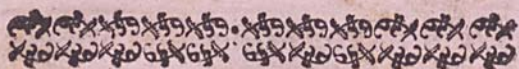
Capite 35. venturum Christum
 prænunciat, & Verbum hoc,
 ipsissimum DEUM Israëlis vo-
 cat: *Ecce DEUS vester &c. DE-*
US ipse veniet, & salvabit vos. Et
 Capite 52. *Quia ego ipse, qui*
loquebar, ecce adsum. Similia va-
 ticinatus est Baruch: *Hic est*
DEUS noster &c. utique verus
 DEUS Israëlis; atqui de hoc
 mox ista subdit: *Posthæc in ter-*
ris visus est, & cum hominibus
conversatus est. Nimirum: *for-*
nam servi accipiens, & habitu
invētus ut homo. ita Apostolus.
 Verbū hoc itaque diviniissimum,
 nusquam in scripturis in ordine
 creaturarum nominatum, verus
 DEUS est. *Ego sum Alpha &*
Omega, principium & finis. Er-
 go Verbum hoc Principium est,
 atque

c. 1.

Apoc. 1. c.

atque in hoc Principio, hoc est, in hoc Verbo, creavit DEUS Cœlum, & terram, Omnia. ergo hoc Principium, hoc Verbum, DEUS est. *Dixit Dominus DEUS: -- Ego sum primus & novissimus: & vivus, & fui mortuus.* Nimirum: secundùm Divinitatem, semper Vivus: secundùm humanitatem, semel pro nobis omnibus Mortuus. Videte jam Unitarii, quid sit Verbum: quòd si Christiani, si salvi æternùm esse velitis, Christum verum ac unicum esse DEUM credite, errores deponite.

PRINCIPIA
PRUDENTIÆ,

*In rebus præsertim summi
momenti eligendis.*

1. **I**N electione, & præelectione rerum præferenda sunt majora bona minùs bonis, & à fortiori ipsis malis; certa incertis, ac dubiis; vera falsis; perpetua, ad breve tempus durabilibus, æterna quibuscunque temporalibus; conformia rectæ rationi, eidem difformibus.

2. Ad finem unicè desiderabilem obtinendum adhibenda sunt Media apposita, & proportionata, & potiùs magis certa, quàm minùs certa, vel omnino incerta.

3. Ex Mediis ad salutem æternam consequendam illa sunt certiora, per quæ constat, multos consecutos esse
salu-

salutem æternam, quàm ea, per quæ neminem certò constat eam adeptum fuisse.

4. Illa quoque Media ad salutem sunt certiora, quæ adhibenda suadet recta ratio, & auctoritas Virorum sapientum, ac eximiis virtutibus præditorum, & Sanctorum, aut quæ suggerit ipse Spiritus DEI, quàm quæ dicitur caro, sanguis, mundus, & vitæ licentia, ac libertas. *Spiritus enim est, qui vivificat, caro non prod-est quidquam. Qui enim secundum Job. 6. carnem sunt, quæ carnis sunt, sapi- d. 64. unt; qui vero secundum Spiritum sunt, quæ sunt Spiritus, sentiunt. Nam prudentia carnis mors est: prudentia autem Spiritus, vita & pax; quoniam sapientia carnis inimica est DEO. Qui autem in carne sunt, DEO placere non possunt.* *Ad Rom. 8. v. 5. 6. 7. 8.*

5. Quoniam una tantum sit vera fides, teste Apostolo: *Unus DEUS, una Fides &c.* à qua salus æterna pendat, & quia quævis secta clamat, su-

am fidem esse verissimam, cui ergo credendum? quæ Religio præ cæteris eligenda? ❧. In negotio tanti momenti, ne homo æternùm pereat, juxta Regulam rectæ rationis, seu dictamen Prudentiæ, debet omnis homo illam fidem præeligere, quæ maxima pro se habet motiva credibilitatis. v. g. Antiquitatem sui, Doctrinæ unitatem, ejusque, ac morum sanctitatem, & per universum orbem diffusa est; insuper, pro qua stant testimonia SS. PP. in qua reperire est omnis generis viros à probitate, & cœlesti sapientia illustres, consilia Evangelica sectantes, fufum multorum Martyrum sanguinem, & Miracula, quæ in contestationem talis fidei facta sunt; nam DEUS nequit concurrere ad aliquod miraculum in testimonium fidei falsæ; quia nos sic deciperet, quod DEO repugnat. Nullum autem Miraculum velle admittere, quæ à tot scriptoribus, Patribus, etiam eorum spectatoribus, referuntur, esset summa

mæ imprudentiæ, ac temeritatis; cùm prudens fundamentum absit, tot ac tantos viros mendacii arguendi.

Illa ergo Fides, quæ maxima pro se habet motiva credibilitatis, à quo- vis homine præligi debet; quia sic homo agit prudenter, ita, ut datô etiam non concessô, quòd in tali electione error contingeret, propterea tamen homo talis sic operando, puniri à DEO non posset, & esset omnino coram DEO excusabilis; cùm DEUS ultra id, quod Regula prudentiæ, & lumen rectæ rationis dictat, ac svadet, neminem obliget: contrà verò, qui negligit, neque vult hoc dictamen rationis sequi, fit coram DEO inexcusabilis; quia sic agendo, imprudenter agit, adeóque meritò plectendus est.

His fundamentis, & prudentiæ principii in eligendis rebus præsuppositis, institui sequentes Considerationes: ex quibus erui convincentia Motiva, cur potius elegerim, & amplexus fue-

rim Fidem Romano-Catholicam ,
quàm ullam aliam Sectam ex illis, quæ
nunc in Christianitate vigent, cùrque;
omnes cæteras Religiones repudia-
verim.

CONSIDERATIO I.

PRO prima itaque Consideratione
assumpsi in deliberationem, u-
trùm meliùs fecero, si me adjunxe-
ro Statui Catholico, vel Evangelico
(quo titulo gloriantur alicubi Luthe-
rani, & Calvinistæ simul:) & quidẽ
quisnam, & qualis sit Status Catholi-
cus? Illicò intellexi, nempe, quòd
sit eorum, qui sequuntur Fidem Ro-
manam per totum orbem terrarum,
semper, & ubique, ac in omnibus
Articulis Fidei sibi æqualem, ac simi-
lem. Circa autem Statum Evangeli-
cum, statim impegi in periculosissi-
mum scopulum: sic enim mecum ra-
tiocinabar. Status Evangelicus debe-
ret ille esse, qui tenet doctrinam per
omnia

omnia Evangelio conformem. At-
 qui doctrina, quam tenent Luthera-
 ni, & Calvinistæ simul, non potest
 esse conformis Evangelio. Duæ si-
 quidem doctrinæ sibi contrariæ, vel
 planè contradictoriæ simul non pos-
 sunt esse conformes eidem veritati E-
 vangelicæ, sed alterutra earum neces-
 sariò debet esse difformis eidem. Con-
 stat verò, doctrinam Lutheranorum,
 & Calvinistarum in multis Articulis
 Fidei sibi esse contrarias, & planè in
 aliquibus contradictorias. Ergo utra-
 que simul non potest constituere unū
 Statum Evangelicum: adeòque hic
 Status est omninò Chymericus. Ego
 autem nolui in hac mea electione &
 deliberatione venari Chymeras, sed
 indagare ipsam veritatem rerum, Fi-
 de Divina credendarum. Igitur hic
 Status Evangelicus non cadit sub me-
 am electionem: & consequenter illū
 ab ea prorsus judicavi rejiciendum.

CONSIDERATIO II.

DEinde institui hanc Considerationem. Cùm Calvinistica, & Lutheranica Religio, simul utraque nō possit dici Evangelica, an saltem alterutra, & seorsim illarum aliqua sit Evangelica, adeòque una alteri præferenda, & consequenter hæc potius, quàm illa præeligenda? sed rursus hæsi. Ratio siquidem ipsa mihi dictavit, in præelectione unius rei præ altera, debere esse potiores Rationes pro una parte, quàm pro altera. Nō potui autem invenire potiores rationem, cur Lutherana doctrina debeat dici Evangelica, quàm Calviniana, nec è contrà. Sed neque ab ipsis Lutheranis, & Calvinistis hanc extorquere potui. Nam utraque Pars citabat pro se aliquos textus Evangelii, & circa citatum textum Lutherani aliter cum interpretabantur, aliter item Calvinistæ. Et illi asseriebant, suam

am

am interpretationem esse veram, ac genuinam, Calvinistarum falsam: & è contra Calvinittæ? suã interpretationem esse veram, & Lutheranorum falsam. Utraque autem Pars veritatem suã interpretationis probabat ex dictamine proprii Spiritûs, qui erant sibi prorsus oppositi; & neutra Pars potuit assignare rationem, vel motivum, cur potius alterius privatus Spiritus, & Critirion aberret à veritate interpretationis, & non suus. Et certè, cùm ipsorum doctrina Spiritus publicus, seu judicium totius Ecclesiæ falli possit, à fortiori censebam, privatos ipsorum utriusque sectæ Spiritus, seu conscientiæ sensus, esse fallibiles, utpote humanos, mendaces ac contradictorios, non nisi ad jurgia fervientes; ad terminandam verò hãc causam planè ineptos; cùm quisque talem Spiritum, & conscientiæ suæ sēsum, pari jure pro se allegare possit. Non potui proinde inter has duas doctrinas, unam potjùs eligere, quàm

alte-

alteram. Ergo utramque judicabam
reiiciendam.

CONSIDERATIO III.

Illud quoque capere non potui,
quo fundamento Lutherani &
Calvinistæ excludant à Statu suo E-
vangelico Anabaptistas, vel Arianos,
qui Unitarios semet vocant. Nam hi
eodem planè jure dicunt, se debere
vocari Evangelicos, & suas doctrinas
conformes esse Evangelicæ veritati:
imò potiori, quàm Lutherani & Cal-
vinistæ. Anabaptistæ siquidem dicunt,
in Evangelio nullibi legimus, infan-
tes esse baptizatos: imò Christus ipse
dicit: *Qui crediderit, & baptizatus
fuerit, hic salvus erit.* Ergo Fides
debet præcedere baptismum; Fides
autem non datur, nisi in adultis; er-
go ante adultam ætatem nemo debet
baptizari. Ergo nostra doctrina est
conformior Evangelio, quàm Luthe-
ranorum, & Calvinistarum, admit-
ten-

tentium baptismum puerorum. Ariani pariter dicent: In Evangelio expressè dicit Christus *Pater major me est*. Ergo nos juxta Evangelium docemus, Filium in Divinis non esse æqualem Patri, sed minorem Patre. Nec admittimus, in præsentì Textù interpretationem SS. PP. Filium esse minorem secundùm humanitatem, æqualem verò secundùm Divinitatem (si ea contra nos adducatur à Lutheranis, & Calvinistis.) Quia & ipsi Lutherani, & Calvinistæ, in materiis controversis inter se, & Catholicos interpretationem SS. PP. rejiciunt. Nec est maior ratio, cur in hoc puncto auctoritas PP. deberet valere, & nō in aliis materiis Fidei.

Si verò Lutherani & Calvinistæ suam, ac privati sui Spiritûs interpretationem adducant; mox petent Lutherani à Calvinistis, & Calvinistæ à Lutheranis, Ariani ab utrisque, eandem interpretationem sibi ostendi, ubi ea sit in Scriptura expressis termi-

nis posita? cùm utraque pars, sicut & Arianj, doceat, nihil esse credendum, nisi quod expressè, ac clarè in Scriptura sit: quanquam & hoc ipsum eorum Assertum nullibi in Scriptura extet.

CONSIDERATIO IV.

IN præsentì Consideratione occurrit mihi monitum illud Scripturæ sacræ; *State super vias, & videte, & interrogate de semitis antiquis, quæ Jerem. 6. sit via bona? & ambulate in ea.* & judicavi apud me illam viam ad Cœlum esse meliorem, securiorem, & magis certam, ac tutam, per quam constat quàm plurimos jam pervenisse ad Cœlum, quàm illam, per quam hæctenus neminem constat ad Cælum pervenisse. Subsumpsi deinde. Atqui pro certo constat, quòd multi, qui in Fide, Romano-Catholica vixerunt & mortui sunt, salvati sint; quòd verò aliqui, alias Reli-

Religiones tenentes, salvati sint, certò non constat; Et indè intuli: Fidem Romano-Catholicam certio rem viam esse ad salutem consequendam, quàm aliam quamcunque Religionem, ac proinde hanc præ aliis eligendam.

CONSIDERATIO V.

Hinc ulteriùs sic argumentabar:
 Omnis, qui salvatur, placet Deo.
Atqui sine vera Fide nemo potest placere DEO. Ergo Fides & Religio illa, per quam quis salvari potest, est vera: sed indubium est, multos tenentes Fidem, & Religionem Romano-Catholicam salvatos fuisse (Quod nec ipsi quidem Adversarii negare audent) ergo Fides Romano-Catholica est vera Fides ac Religio. Ergo hæc est eligenda.

CONSIDERATIO VI.

Hinc rursus sic arguebam: Sicut unus est DEUS verus, ita & una Fides vera; juxta illud S. Pauli, *unus Dominus, una Fides, unum Baptisma.* Una igitur est Fides vera & salvifica, sicut unus est Dominus sive DEUS. Ergo, si Catholica Fides est vera & salvifica (ut ostensum est) Reliqua Religionum genera non habent rationem veræ Fidei, neque extra Fidem Catholicam datur salus. Ergo Fides Catholica est præ cæteris mihi eligenda.

Ad Ephef. 4. 5.

CONSIDERATIO VII.

Sed & illud me plurimum confirmavit in proposito ad amplectendam Fidem Romano-Catholicam, quòd, Catholicos salvari posse, etiam Hæretici profiteantur; Catholici autem firmissima Fide credunt neminem extra

extra Ecclesiam Romano-Catholicam salvari posse. Quæ ergo dementia foret cum Catholicis non stare, quos etiam Adversarii salvari posse admittunt; sed cum A catholicis, quos Catholici salvari posse negant? Cui enim non suaderem tutiorem in periculo Sissimo discrimine viam? Illa autem est tutior, quam probat utraque Pars, licet sibi adversaria, quàm illa, quam una tantum Pars probat, altera etiam jurando reprobat. Sic nemo dubitat utriusque Medici judicio medicinam probatam tutiùs accipi, quàm alterius judicio damnatam ut mortiferam.

CONSIDERATIO VIII.

Memor verò illius moniti: *In-
terroga Patrem tuum, & an- Deut. 32.
nunciabit tibi, Majores tuos, & dicent
tibi.* Et illius; *Ne transgrediaris ter- Prov. 22.
minos antiquos, quos posuerunt Pa-
tres tui.* Consului libros veterum
SS. PP. quid consilii ex iis capere pos-

fem super hac quæstione; utrùm Romano-Catholicam fidem, an aliquam ex aliis Religionibus amplecti debeam? Ex his primus mihi occurrit S. Augustinus (qui pariter ex Manichæorum hæresi conversus est ad Fidem Romano-Catholicam) simul addens rationem suæ conversionis hunc in modum: *Multa sunt, quæ in Ecclesiæ Catholicæ gremio me justissimè tenent: Tenet consensus populorum, atque gentium: tenet Auctoritas miraculis inchoata, spe nutrita, cbaritate aucta, vetustate firmata: tenet ab ipsa sede Petri Apostoli, cui pascendas oves Dominus commendavit, usque ad præsentem Episcopum successio Sacerdotum.* Et iterum alio loco. *Dubitabimus nos in ejus Ecclesiæ condere gremio, quæ ab Apostolica Sede per successiones Episcoporum, hæreticis partim consiliorum gravitate, partim miraculorum Majestate damnatis, Culmen Auctoritatis obtinuit?* Alter hoc adhuc

Tom. 6.
cōtra Epist.
fundam.
cap. 4.

cap. 17. de
utilitate
credendi.

antiquior fuit Sanctus Irenæus sic scribens de Romana Ecclesia: *Ad hanc Ecclesiam, in qua semper conservata ea, quæ est ab Apostolis, traditio.* Tertius est Tertullianus in præscript. *Habes Romam, unde nobis quoque Auctoritas præstò est, statu felix Ecclesia, cui totam doctrinam Apostoli cum sanguine suo profuderunt.* Quartus est Sanctus Hieronymus contra Rufinum: *Scito, Romanam Fidem Pauli Auctoritate munitam: ac in extremo Dialogo adversus Luciferum: Breve(m) (inquit) apertamque animi mei sententiam proferam; in illa Ecclesia esse permanendum, quæ ab Apostolis fundata usque ad diem hunc durat.* Loquitur autem citato loco de Romana Ecclesia. Demum his accessit S. Nazianzenus, qui ad præsentem meam quæstionem sic respondet: (carmine de sua vita) *Fides Romana recta erat jam antiquitus, & recta perstat nunc etiam, nexu pio, quodcunque sol videt, devinciens.* Quibus

l. 3. c. 3.

Cap. 36.

Epist. 3.
cap. 3.

intellectis non potui non acquiescere horum sapientissimorum, & sanctissimorum Patrum iudicio: decrevi proinde Fidem Romano-Catholicam amplecti.

CONSIDERATIO XI.

REcurri dein ad alios Sanctos, & Sanctas DEI, quæsi, inquam fide vixerint, & per quam Fidẽ ad salutem æternam pervenerint? excussi itaque accuratè priscam Ecclesiæ Historiam, ea etiam, quæ moderni Auctores referunt: & reperi cunctos Ecclesiæ SS. PP. ac Doctores, aliósque innumeros Sanctos, qui mundo vitæ puritate ac Sanctitate præluxêre, in Romana Fide vixisse, & per hanc Fidem ad æternã eos salutẽ pervenisse. Sic reperi Romano-Catholicum, ut cæteros sileam, S. Ignatium Antiochenum, Martyrii sitientissimum, qui Traditiones quoque Apostolicas, quarum testis ipse fuerat, ne dilaberentur,

tur, scripto mandaverat. Reperi S. Telesphorum, qui jejunium Quadragesimale sancitum ab Apostolis, observari jussit: S. Iræneum, qui à successione & Cathedra Romana Apostolicam Fidem declaravit: S. Sixtum, cui ad Altare sacris operanti, ministrârunt septem Diaconi. S. Laurentium hujus Archi-Diaconum, quem quidem Lutherani & Calviniani de fastis suis eraserunt; verùm cæteri omnes omnium gentium scriptores, & Regna, pro Christi Martyre recognoscunt, cujus vitam Vir Consularis, nomine Prudentius, ante 1355 annos multis versibus ornavit: Præterea S. Martinum, S. Nicolaum, S. Athanasium, &c. multis vigiliis exercitos, jejniis pastos. Ex Monachis: S. Benedictum, S. Dominicum, S. Franciscum &c. Ex Anachoretis: S. Paulum, S. Antonium, S. Hilarionem, &c. Ex Viduis: S. Elisabetham, S. Monicam, quæ moriens orationes, & sacras Missas pro se fieri ad Altare, re-

ligiosè flagitavit. S. Paulam, quæ spreto Romano Palatio & opimis prædiis, in Bethleemtica spelunca ad Christi cunabula sanctè delituit. Ex Virginibus: S. Cæciliam, S. Agathã, S. Luciam, S. Barbaram, &c. quæ suam pudicitiam & Christi Fidem, suo sanguine in Romano-Catholica Ecclesia defenderunt. Quæ omnia, Aca-
tholici quoque Chronologi, ut Magdeburgici, cum se ad scribendam Ecclesiæ Historiam appulissent, negare non audent, & nisi gesta Romano-Catholicæ Ecclesiæ collegissent, mille quingentos annos argumenti vacuos prætermittere debuissent. Unde hanc feci resolutionem: Si hi Sancti & hæ Sanctæ, & innumeri alii, hanc Fidem tenentes pervenerunt ad Cœlestem gloriam, hæc profectò Fides, omnium tutissima & securissima sit ad Cœlum via, est necesse; consequenter nulla alia est mihi quærenda, aut tenenda.

CONSIDERATIO X.

INspexi postmodum antiquissimos Auctores, cósque valdè graves, & quæsivi ex iis, quænam fuerit illa Fides, pro cujus veritate tot millia Martyrum sangvinem fuderunt, exilia, atroces cruciatus & tormenta, tam patienter sustinuerunt, tam diuturnos carceres toleraverunt? & reperi, omnes Beatissimos Martyres non in alia Fide, quàm in Romano-Catholica vixisse. Tales fuère tres & triginta Martyrio affecti, Romani Pontifices. Sic Cornelius & Cyprianus, sic Fabianus & Sebastianus, sic S. Catharina, S. Agnes, S. Dorothea & innumeri alii & aliæ. Conclufi proinde mecum, Fidem illam, in cujus veritatis testimonium vitam suam deposuère tam gloriosè, tam hilariter tot & tanti Testes, non posse non esse veram. Quomodo igitur ampliùs potuj dubitare de Ecclesiæ Romano-

no-

no - Catholicæ veritate ?

CONSIDERATIO XI.

DEjeci dein oculos mentis in Tartara, & vidi ibidem æternis cruciatibus torqueri Simonem Magum qui negabat homini liberum arbitrium: vidi Novatianum & Aërium Arianum, quorum ille, hostis erat Sacramentorum Pœnitentiæ & Chrismatis: iste verò preces damna-
bat pro Mortuis, Christum negabat cum Ebione & Cherinto esse verum DEUM de DEO vero, coæternum ac consubstantialem Patri æterno: Intuitus sum deinde Vigilantium, qui Sanctorum invocationem non ferebat. Denique ad universum damnatorum ab Ecclesia Hæreticorum exhorruì globum, utpote: Pelagium, Nestorium, Macedonium, Mahometem &c. ignibus inferorum immerfos, & audivi ex ipsis, causam hanc suæ damnationis æternæ esse, quòd recesserint ab
Uni-

Unitate Ecclesiæ Romanæ, Ecclesi-
am audire noluerint, Sectarum ab il-
la alienarum Auctores fuerint. Sa-
lubriter igitur mecum conclusi, quòd
si non volo cum illis in æternùm ar-
dere, non debeam ab Ecclesia Catho-
lica recedere.

CONSIDERATIO XII.

Relictò Tartarò, terræ redditus,
cogitare cœpi, essetne quispiam
ex Christianis Scriptoribus, qui dubi-
tasset, an S. Pauli Fides, vera & A-
postolica fides fuerit? & reperi nemi-
nem. Atqui Paulina Fides eadem fu-
it cum Romana, teste ipso ita Scri-
bente: *Desidero simul consolari in vo-*
bis (Romani) per eam, quæ invi-
cem est, fidem vestram, atque me-
am. Ergo Romana Fides fuit aliquan-
do vera. ergo nunc est vera, & A-
postolica Fides. Siquidem vera Christi
Fides, ex eodẽ Apostolo est *Columna &*
firmamentum veritatis. Atqui ut Do-
minus

Ad Rom. i.
§. 12.

i. ad Tim.
c. 3.

Mat. c. 16. minus ait, supra petram adeò stabiliter fundata, ut nullæ inferorum portæ prævalituræ sint unquam adversus eam. De hac enim Fide vaticinatus est Daniel. In diebus autè regnorum illorum, suscitabit DEUS Cœli Regnū, quod in æternum non dissipabitur.

Et quoniam ipsi quoque A catholici Fidem Romano-Catholicam concedant, & concedere debeant, veram & Apostolicam ab initio fuisse, cùm nempe D. Petrus, &c. Damasus, Syricius, Anastasius, Innocentius, clavum tenerent Apostolicum: sed postea, ut ipsi somniant aut blasphemant, eam defecisse & errasse, quod Romano-Catholici constanter negant & oppositum ex Scriptura, ex Patribus, ex sensu universæ Christianitatis evincunt; sed neque Adversarii, dum Catholicis, Ecclesiam errasse Romanam, obtrudunt, ullo prudenti argumento id probant. Unus 5tum, alter 6tum, tertius 7mum sæculum: Alius in hoc

& alius in alio eam errâsse referunt. Et certè, si quis quærat ex illis: quando fides Romano-Catholica, & in quibus fidei articulis? quô locô? an tota simul, an per partes? quô auctore defecerit? nihil solidi adducere possunt. Ergo Fides Romano-Catholica est in possessione suæ Antiquitatis, nec potest ex ea deici; siquidem Actore non probante, cui aliàs probatio incumbit, Reus absolvitur, ut omnes Jurisperiti docent, & ipsum lumen rationis hoc dictat. Profectò, si certò constaret, aliquam Familiam antiquissimæ Nobilitatis esse, & aliquis diceret, habuisse quidem olim illam Nobilitatis Prærogativam, sed postea eandem deperdidisse; talia dicentj incumberet probatio, quando? & ex quibus causis eandem amiserit? quòd si probare nō posset, ad minimum in *Emenda linguæ*, coram æquo Judice convinceretur.

Et quis prudens sibi persvadeat,
Eccle-

Ecclesiam tantoperè celebratam, ac à Christo super Petram ædificatam potuisse deficere, aut errasse? cùm 1. Scriptura & verba Christi oppositum doceant, ut in Proloquio ostensum est. 2. quòd hujus tantæ rei, quanta est in Christiano orbe Religio Christiana, extinctæ ac in Idololatriam conversæ, nullus hæctenus Historicorum neque Latinus, neque Græcus: neque Persa, neque Ægyptius: neque Germanus, neque Gallus vel obscure per mille, & quingentos annos, in suo Comentario aut Chronologia meminerit; qui tamen nè minutias, si novitatem saperent, tacuere. Solus Lutherus malum hoc tam grande, mox Calvinus contra Lutherum, & post hos Servetus contra utrosque aliud docens, malum, inquam, hoc tã grande, detexit! quis hoc credere possit? qui erant hi? & quales? an nõ jurati hostes Ecclesiæ? scitur. ubi eorum vitæ integritas & austeritas? ubi miracula? ubi morum ac Casti-

moniaè innocentia? ubi sangvinis, pro sua doctrina contestanda, effusio? ubi Martyrii desiderium? ô Mortales! En, quàm innocens sit Susanna Romano-Catholica Ecclesia, pro qua 17. Sæculorum, & ampliùs, stat Auctoritas, adversus aliquot Recentes (nam veteres illæ sectæ dudum cum auctoribus suis interierunt) Sectarios, ab hac ipsa Romana Ecclesia Apostatas, inter se summè discordes, viles, dissectos: & non nisi in impugnanda Ecclesia concordēs, quod ipsum & Infideles, & omnes agunt Diaboli.

CONSIDERATIO XIII.

CUM in hac deliberatione essem: An scilicet Fidem Romano-Catholicam præeligere deberem, vel aliam ab ea alienam? nova se mihi obijciebat difficultas. Nempe hæc: Quòd si Catholicam Religionem rejicerem; iterum deberem aliam deliberationē instituere, quamnam ex illis ab Ec-
D
cle-

clesia Romano-Catholica alienis præ-
 eligere deberem. An Lutheranam?
 vel Calvinianam? vel Anabaptisti-
 cam? aut Arianam? cùm hæ Reli-
 giones in multis inter se discrepent,
 & ad invicem se gravissimorum erro-
 rum incusent. Imò esto me jam ad
 unam ex istis eligendam determina-
 rem, necdum esset finis deliberatio-
 nis; siquidem hæ Religiones rursus
 sunt subdivisæ inter se: Et sic rursus
 instituere deberem novam delibera-
 tionem, quamnam ex tam diversis,
 & subdivisis tenere, & amplecti de-
 beam. Præstabat igitur unâ fideiâ
 omnes has ex iisdem rationibus reji-
 cere, & fidem Romano-Catholicam
 amplecti. *Cui DEUS dedit, usque ad
 consummationem Sanctorum, in opus
 ministerii Pastores, & Doctores in æ-
 dificationem Corporis Christi, ne cir-
 cumferatur omni vento doctrinæ in ne-
 quitia hominum, in astutia ad circum-
 ventionem Erroris.*

ad Ephes. 4.
 v. 14.

CONSIDERATIO XIV.

Illud mihi statim initio hujus deliberationis proposueram. Quòd in quacunque Secta vel Religione errorem in fide, & contra rectam rationem deprehendero, illam omnino velim rejicere, nec amplius in materiam electionis assumere. Examinaui proinde varia fidei dogmata modernarum Religionum, à Romano-Catholica alienarum, ex fundamentis, & principiis in exordio hujus dissertationis præsuppositis, sic de iisdem sigillatim discurrendo. Pro Exemplo primo posui hunc discursum. DEUS est infinitæ sapientiæ, & infinitæ bonitatis, & imposuit nobis certa præcepta, ob quorum transgressionem gravissimè, & quidem in æternum homines punit. Ergo debent talia præcepta illa esse, quæ cum illius gratia à nobis observari possint; aliàs enim non esset sapientissimus Legis-

lator, nec esset Benignissimus Dominus, si propter transgressionem illorum, in æternum homines puniret. Nemo enim dicet, illum sapientissimum esse Dominum, & simul benignissimum, qui servo suo præcipit id quod absolutè præstare non potest. V. G. ut Solis cursum sistat, vel ut Cœlum digito tangat, & propter hoc quòd præceptum sibi impossibile executioni non daret, gravissimis pœnis, & exquisitis tormentis eum puniret, ac excruciaret. DEUS autem est sapientissimus Legislator, & simul summæ, imò infinitæ bonitatis, & Benignitatis. Ergo nobis non proposuit talia præcepta, quæ à nobis, gratiâ illius adjuvante, observari non possint, Ergo falsum dogma fidei est omnium Novatorum, quòd præcepta DEI impossibile sit à nobis, adjuvante illius gratiâ, observari.

Exemplum Secundum est. DEUS est summæ bonitatis. Ergo nihil admittendum est in DEO, quod repugnat ipsius

ipsius bonitati. Repugnaret autem ipsius summæ bonitati, si aliquem ante prævisa ulla illius demerita, purè ex sua voluntate, præordinaret ad æternam damnationem, imò hoc fine illum crearet. Ergo talis reprobatio in DEO non datur. Ergo falsum est hoc dogma Calvinistarum, adeoque rejiciendum, unà cum sua secta, quæ illud tenet.

Exemplum Tertium sit. DEUS est essentialiter verax, & omnipotens, & nihil apud eum est impossibile. Ergo, cùm Christus (qui utique simul erat Deus) porrigendo in ultima Cæna panem, & vinum Discipulis suis, dixerat: *Hoc est Corpus: Hic est Sanguis meus.* Vel non dixit verum; & sic non est essentialiter verax. Vel non potest id facere, ut panis transeat in illius Carnem, & Vinum in Sanguinem; & sic non est omnipotens, adeoque nec DEUS. Est autem DEUS, ergo essentialiter verax, ac omnipotens. Et certè si DEUS po-

tuit ex nihilo creare Mundum, & Christus in Nuptiis Canæ Galileæ trāsmutare Aquam in Vinum, potuit & panem, ac vinum transmutare in Corpus suum, ac Sanguinem suum. Ergo hoc dogma Fidei Calvinistarum, qui negant in Eucharistia realem præsentiam Corporis & Sanguinis Christi, est falsum. Plura similia exempla adducemus in sequentibus.

CONSIDERATIO XV.

IN hoc examine dogmatum Fidei alienarum Religionum à Fide Romano Catholica, reperi in iis plurima paradoxa, prorsus incredibilia, & rationi rectæ penitus difformia. Exemplum sit. Docent inter reliqua, hoc etiam: quòd omnia peccata sint æqualia, nec ullum dari peccatum, quod sit veniale; unde sic arguebam; Verbum otiosum est peccatum; cùm Christus Dominus minetur, de omni verbo otioso dandam esse nobis in die Judi-

Judicii rationem. Ergo secundum hoc Dogma Novatorum, est æquale reliquis peccatis. Ergo & peccato blasphemiæ. Ergo & peccato incredulitatis. Ergo & Apostasiæ à Fide Christi. Si est æquale his peccatis peccatum otiosi verbi; Ergo est etiam æqualis culpæ. Si est æqualis culpæ; Ergo æqualem meretur pœnam. Si æqualem meretur pœnam; Ergo etiam æqualem habet remissibilitatem. Ergo æquè difficulter remittitur, ac alia peccata. Et tamen Christus de pœnis, & remissibilitate peccatorum longè aliud docuit; Nam dicit. *Qui irascitur Fratri suo, reus erit iudicio. Qui dixerit: Kata, reus erit consilio. Qui dixerit: Fatue, reus erit gebennæ ignis.* Ergo iræ affectus erga proximum meretur quidem aliquam pœnam; sed majorem verbum acerbum, & adhuc majorem verbum contumeliosum. Deinde apud S. Joannem dicitur. *Est peccatum ad mortem.* Ergo est peccatum

Matth. 5.
v. 22.

Ep. 1. 5.
v. 16.

aliquod, quod non sit ad mortem. Ergo non omnia peccata sunt æqualia. Præterea est peccatum, quod neque in hoc, neque in alio sæculo remittitur, quale est peccatum in Spiritum Sanctum. Ergo aliqua peccata sunt, quæ in hoc vel in alio sæculo remittuntur. Ergo non est æqualis remissibilitas in omnibus peccatis. Ergo nec æqualis culpa. Ergo non omnia peccata sunt æqualia. Demùm in scriptura habetur. *Septies enim cadit justus & resurget; impii autem corruent in malum.* Ergo sunt aliqua peccata, quæ non tollunt habituales justitiam; & alia, quæ eandem tollunt, Ergo non omnia peccata sunt æqualia. Ergo Sectam, vel Religionem illam, quæ hoc falsum Dogma tenet, merito judicavi esse rejiciendam.

Prov. 24
v. 16.

CONSIDERATIO XVI.

Juxta eosdem, omnia nostra bona opera sunt peccata. Et juxta eosdem

dem omnia peccata sunt æqualia. Ergo omnia nostra bona opera sunt æqualia peccata reliquis peccatis: Igitur orare DEUM erit æquale peccatum, ac blasphemare contra DEUM: Et Eleemosynam dare pauperi, æquale peccatum, ac eundem pauperem spoliare: & injustè possessam rem restituere proprio illius Domino, erit æquale peccatum, ac eandem apud se invitò Dominò retinere.

CONSIDERATIO XVII.

Hinc optarem scire. Quidnam deberet dicere, ac suadere alicui Prædicans alicui consulenti se: utrùm rem alienam, quam injustè habet, debeat proprio illius Domino restituere? Nam si dicat: ita. Posset is reponere quærendo: an restituere rem alienam sit opus bonum? Si is affirmaret; posset iterum proponēs subsumere: Juxta nos omnia nostra bona opera sunt peccata; Peccata au-

tem iterum juxta noſtram doct̄inam ſunt æqualia omnia: Ergo ſive rem alienam reſtituero, ſive retinuero, æquale erit peccatum, nec unum majus altero. Quorum utrumque judicavi eſſe abſurdum, & conſequenter & ſectas, haſ doct̄inas tenentes, ac docentes.

CONSIDERATIO XVIII.

DEUS eſt ſumma Sanctitas. Si itaq; Ergo eſt maximè remotus à peccato. Si hoc, Ergo maximè odit peccatum; ſi hoc, ergo nullatenus illud vult fieri; ſi hoc, ergo illud non mandat fieri. Si hoc, ergo nullatenus illud cauſat. Ergo DEUS non eſt Auſtor, & cauſa peccati, volens, ſuggerens, efficiens, jubens, operans, & in hoc impiorum ſclerata conſilia gubernans, ut docent Calviniftæ, & Lutherus quoque docuit.

CONSIDERATIO XIX.

Revolvi quàm plurimos Historicos, tam Politicos, quàm Ecclesiasticos, Annales item variarum Gentium, ac Nationum, & diligenter exquisivi, an alicubi ante sæculum decimum quintum fuerit aliqua mentio Lutheranicæ, aut Calvinisticæ doctrinæ, & aliarum modernarum Sectarum. Legi item ad hunc eundem finem multa antiquissima scripta, & annotationes rerum memorabilium, quæ singulis sæculis contigerunt: & nullam mentionem, vel vestigium illarum invenire potui. Unde conclusi, has Religiones planè novas esse, adeoque non esse Apostolicas, nec à Christo & Apostolis traditas, sed ex cerebro Auctorum harum Sectarum noviter excogitatas, & consequenter repudiandas.

CONSIDERATIO XX.

MEmini quidem, me adhuc in Juventute legisse cujusdam Calvinistæ libellum sub titulo *Itinerarii*, in quo conatur demonstrare longissimum Catalogum hunc in finem contexendo, quòd statim à Nativitate Christi, singulis sæculis fuerint aliqui, qui tenuerint doctrinam Lutheri & Calvinii; sed pessimo successu, & irrito conatu tentavit id præstare. Primò quidem ex eo, quòd illos, quos adducit in dicto Catalogo, faciat idem sensisse, tam cum Calvinio, quàm cum Luthero, adeòque fuisse Luthero-Calvinistas; cùm tamen nec ipse Lutherus, & Calvinus, nec ipsi Lutherani, & Calvinistæ inter se in doctrina Fidei conveniant; sicut ergo defacto nemo se fatetur esse Luthero-Calvinistam, sed vel Lutheranum, vel Calvinistam, ita neque ab eo citati poterunt dici Luthero-Cal-

Calvinistæ. Non est autem maior ratio, cur soli Calvinistæ trahant illos pro se, quàm soli Lutherani, & è contrà; imò eosdem æquali jure possent pro sua secta trahere etiam Anabaptistæ, & alii Sectarii. Ergo exinde non potest deduci, aliquem fuisse ante Lutherum, vel Calvinum, qui integrè ea omnia credidisset, tenuisset, aut docuisset, quæ tenuit, credidit, ac docuit Lutherus, vel Calvinus, aut quæ tenent Lutherani vel Calvinistæ. Secundò; quia ex eo præcisè illos, quos citat, facit Lutherocalvinistas; quia invenit in illis unum aut alterum verbum, aut propositionem, quam etiam Lutherani, & Calvinistæ tenent. Quod si sufficeret, potuisset & Mahometem, & Judam Iscariotem, & Arium, ac alios Hæresiarchas ponere ad Catalogum Lutherocalvinistarum. Nam & hi tenuerunt aliquid, quod tenent Lutherani & Calvinistæ. Sic Mahomeres tenebat, dari solum unum DEUM. A-

rius tenebat Concilia Ecclesiæ errare posse, & Nicenum Concilium errasse ipso facto in sui condemnatione. Ergo sequeretur, quòd & Mahometes, & Arius fuerint Luthero-Calvinistæ. Tertio, quia eos ponit in dicto Catalogo, quos constat, usque ad finem vitæ vixisse in Fide Romano-Catholica, aliquos etiam ex Pontificibus ipsis, Cardinalibus, Archiepiscopis, Episcopis, Monachis, etiam talibus, qui scriptis suis veritatem Catholicæ Fidei propugnare: sed quo fundamento? planè nullo. Nam S. Gregorium ex eo probat fuisse Luthero-Calvinistam, quia coarguebat vitia Sacerdotum; Irenæum ex eo, quòd Scripturam sacram collaudabat. Polycarpum ex eo, quòd Apostolicam doctrinam tenuerit. Bellarminum ex eo, quòd malos Catholicos de peccatis corripiebat. Ex quibus nullatenus sequitur hæc conclusio. Ergo fuerunt Luthero-Calvinistæ. An non enim & moderni Romano-Catholici,

&

& Zelantes Concionatores Sacerdotum malam vitam detestantur? malorum Catholicorum peccata exprobrāt? Scripturam sacram ac doctrinam Apostolicam commendant? & tamen non sunt Luthero-Calvinistæ.

CONSIDERATIO XXI.

Longè meliùs Itinerarium ego in hac mea deliberatione confeci, percurrèdo Hæreses singulorum sæculorum à nato Christo. Inveni siquidem omnes ferè articulos Fidei, quos tenent Lutherani & Calvinistæ, jam fuisse doctos ab aliis Hæresiarchis, & damnatos ab Ecclesia. Non quòd aliquis fuerit, qui omnia illa docuerit, quæ docuit Lutherus, vel Calvinus, talis enim nullus omnino fuit; sed diversi diversos, ac diversis sæculis, & temporibus. Indè tamen non potui concludere: quòd Lutherana doctrina, vel Calviniana fuerit ante Lutherum vel Calvinum. Sed feci

fecit legitimam conclusionem. Ergo Lutherana, & Calviniana Religio est confarcinata ex variis hæresibus jam pridem ab Ecclesia damnatis, nonnullis noviter adjectis, non secus ac vestis Mendicorum ex multis frustis antiqui, & diversi coloris panni, in Foro scrutario comparatis & collectis, superadditis aliquibus aliis frustillis ex novo panno, & colore, & qualitate prorsus improportionatis.

CONSIDERATIO XXII.

Post hæc, assumpsi in considerationem, signa, & notas veræ Christi Ecclesiæ: nempe quòd sit, *Una, Sancta, Catholica, & Apostolica*; Et nullam ex his reperire potui in reformatis, seu potius deformatis istis Ecclesiis. *Non Unitatem*; cum in multis, iisque præcipuis articulis Fidei inter se discrepent, ac singulæ rursus in alias subdividantur de rebus Fidei sententias, & opiniones. *Non Sanctita-*

Et *titatem*. Cùm enim Sanctitas requiratur, ut quis declinet à malo, & faciat bonum *Id certè hæ Religiones non præstant, quæ non tantùm non docent declinare à malo, Præcepta DEI servando, sed tenent: impossibile esse eadem servare, & non tantùm non suadent bonum facere; sed docent bona opera ad salutem æternam prorsus esse inutilia, imò & peccaminosa, nec ullum Sanctum nominare possunt, qui fuerit illorum Fidei. Nõ quòd sit Catholica, seu Universalis; quia non annunciatur in Universo Mundo sicut Romana, ùt testatur S. Paulus. Nec quòd fuerit semper; quia non fuit ante Annum 1515. Sed nec defacto est ubique; solùm enim delitescit in pauculis provinciis Europæ, quæ ipsa est minima pars Orbis, respectu Africæ, Asiæ, & Americæ, in quibus de his Religionibus nihil penitus scitur, imò nec auditur. Non quòd sit Apostolica; quia non est fundata ab Apostolis, nec Pastorum su-*

Psal. 36.

¶. 27.

ad Rom. 1.

¶. 4.

orum, & doctrinæ suæ continuam
 successionem possunt deducere usque
 ad Apostolos. Hæc autem omnia si-
 gna sunt in Ecclesia Romano-Catho-
 lica. Ergo Jure optimo illam omni-
 bus aliis prætuli. Certum enim est,
 neminem posse bonâ fide permanere
 in tali secta, in qua nequit exhibere
 certiora signa, & notas veræ Eccle-
 siæ, quàm habeant cæteræ Religio-
 nes, ac Sectæ; consequenter talem
 fore inexcusabilem coram DEO. At-
 qui omnes alieni à Fide Romano-Ca-
 tholica, nequeunt hoc ostendere; er-
 go bonâ Fide non possunt permane-
 re in suis sectis, eruntque inexcusabi-
 les in eo coram DEO. Quæro enim
 ex Lutherano, (idē est de quovis alio
 à Romana Fide alieno;) an alienas
 à sua Secta Religiones judicet esse ve-
 ras, vel falsas? non potest prudenter
 judicare, eas esse veras; quia Apo-
 stolus ait: *Unus Dominus, una fides*
&c. Præterea si hoc judicet, ergo
 ipsius Secta erit falsa, utpote ab ali-

is, quas veras esse censet, damnata. Sed neque prudenter judicare potest, eas esse falsas; quia sic loquendo, etiam ipsius Secta erit falsa; cum non possit majora, ac certiora signa Credibilitatis producere pro sua Ecclesia Lutherana, quàm aliæ Sectæ; sed neque tanta, quanta habet Ecclesia Romano-Catholica.

CONSIDERATIO XXIII.

CONjeci deinde oculos ad initia Conversionum populorum, nationum, & Regionum, ex Gentilismo ad Fidem Christianam, quæ sanè mirabilis fuit, & non nisi Divina ope, ac auxilio fieri potuit, propter tot obstacula potentissimorum Regum, Imperatorum, & Tyrannorum, eorúmque sævitiem, ac ipsorum Idololatrarum pertinaciam, & obstinationem, præsertim cum Fides Christiana suaderet illis ea, quæ sunt carni, & sanguini, ac principiis Mundanis

omnino contraria, & proponeret My-
 steria altissima, quæ solo naturali lu-
 mine nequeunt comprehendi, & qui-
 dem per Prædicatores imbelles, ac
 inermes. Investigavi dein, quænam
 fuerit illa Religio, ac Fides? & clarè
 deprehendi, illam fuisse Romano-
 Catholicam, & quidem per viros A-
 postolicos, à Romanis Pontificibus
 ad prædicandum Evangelium submis-
 sos. Nam quòd primis quinque sæ-
 culis non fuerit alia Christiana Reli-
 gio, ad quam conversæ fuerint gen-
 tes, ipsimet adversarii non diffitentur.
 Sexto verò sæculo conversa est Anglia
 per S. Augustinum Monachum, mis-
 sum cò à S. Gregorio Magno. Septi-
 mo per SS. Willebrordum, Suitber-
 tum, & Bonifacium Frisia, Batavia,
 & Germania. Octavo Moravia per
 SS. Cyrillum & Methodium. Nono
 per S. Ansharium Suecia, & Dania.
 Decimo per SS. Adalbertum, & Pi-
 ligrinum Slavi, Ungari, & Poloni;
 Vandali item sub auspiciis Joānis Papæ

XIII. Undecimo Russia & Pomerania per S. Brunonem ex Monacho Episcopum, & Martyrem. Duodecimo Livonia per S. Mainardum: Norvegia per Nicolaum Brakpier Monachum, qui fuit Pontifex Maximus nomine Hadrianus IV. & Pomerania per S. Othonem. His autem postremis duobus Sæculis in Indiis Orientalibus quàm plurimæ Provinciæ, & longè plures, quàm tota Europa numerat, conversæ sunt ad Fidem Christianam, càmque non aliam, quàm Romano-Catholicam, & indies plures, ac plures ad eandem convertuntur. At verò nullam gentem ex paganis reperi conversam fuisse ad Lutheranam, vel Calvinianam, aut aliam ex novis moderni temporis sectam; sed solum ex tepidis Catholicis, idque non alio ex fine, quàm pro libertate carnis, & vitæ licentiosæ. Præstabat igitur mihi Romano-Catholicam Fidem potius, quàm aliquam ex reliquis moderni tem-

poris sectis eligere.

CONSIDERATIO XXIV.

EX occasione hujus considerationis occurrit mihi alia observatio. Nempe: Quòd DEUS omnes Apostolos, & viros Apostolicos, quos elegit, & misit ad conversionem populorum, ac gentium, ornaverit dono magnorum miraculorum juxta sua Divina promissa, ut habetur apud Matth. Euntes (ait Christus ad suos Discipulos) *predicate, mortuos resuscitate, leprosos mundate, Dæmones ejicite, &c.* Et Marci ultimo: *Illi verò profecti predicaverunt ubique, Domino cooperante, & sermonem confirman- te sequentibus signis.* Antesignani autem modernarum novarum sectarum, esto gloriantur, se missos à DEO tanquam Reformatores suæ Ecclesiæ; nullum unquam tamen signum, ac miraculum ediderunt in confirmationem suæ doctrinæ, vel suæ à DEO mis-

missionis: & quidem, ut quidam ait, nec unicum claudum equum sanare potuerunt. Quomodo ergo poteram credere, illos missos à DEO hunc in finem? præsertim cum Salvator nos præmonuerit, ut *attendamus nobis à falsis Prophetis, qui veniunt ad nos in vestimentis ovium* (Scripturam & Evangelium semper in ore habentes) *intus autem sunt Lupi rapaces.* Maximè verò, si ii contrariam sibi adinvicem doctrinam prædicent (ut fecit Lutherus, & Calvinus:) uterque enim veritatem docere non potuit, cōsequenter nec mitti à DEO uterque ad reformandam Ecelesiam: neuter autem illorum majora argumenta aut signa protulit à DEO suæ missionis & doctrinæ, quàm alter. Igitur neutri judicabam esse credendum.

CONSIDERATIO XXV.

Rursus consideravi vitas, & mores Auctorum harum Religionum,

num, & feci comparationem eorum cum iis viris Apostolicis, qui Gentiles ad fidem Romano - Catholicam converterunt. DEUS bone, quantum inter hos vidi disparitatem! tantam scilicet, quanta est inter Cœlum, & Terram. Hi namque erant viri DEO uniti, devotioni, ac pietati addicti, virtutibus magnis exornati, sobrii, humiles, continentes, rerum temporalium, & voluptatum carnis contemptores, solam DEI gloriam quærentes, & zelum animarum intendentes. Uti ex vitis illorum, & scriptis constat. Illi verò ventri, & carni dediti, à Fide Apostata, votifragi, impii, superbi, non aliud, quàm carnis voluptates, & vitæ licentiam docentes, ut pariter ex illorum vitiis, & scriptis clarissimè patet. Quid enim Luthero, & Calvino fuit superbius, & arrogantius? Qui se toti antiquitati præferebant, suam interpretationem Scripturæ Sacræ, Interpretationi omnium Sanctorum Pa-

trum,

trum, & totius Ecclesiæ anteponebant. Cujus scripta magis spurca, quàm Lutheri? magis impia, & blasphema, quàm Calvinii? Ita ut jam & Sectatores talium scriptorum pudeat.

CONSIDERATIO XXVI.

PRO magno stimulo fuit mihi ad Fidem Romano - Catholicam præ aliis modernis Religionibus amplectendam etiam illud, quòd in ea nunc quoque reperiantur quàm plurimi, qui zelo animarum ducti, relictis, ac spretis omnibus vitæ hujus commodis, amicis & cognatis, dignitatibus ac honoribus, & aliis Mūdi bonis, quæ in re, vel spe habent, non obstantibus minis Tyrannorum, & certissima quasi nece à barbaris inferendæ, promptissimè & summa cum alacritate vadant ad remotissimas etiam gentes pro illarum conversione, Evangelium Christi eis prædicando, & ad Ecclesiam Catholicam easdem

adducendo, esto pro comperto habeant, se fore inter eas cum Sancto Paulo, *in laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis supra modum, in mortibus frequenter.*

2. ad Corint. 11. v. 12. Quod certò in Prædicantibus aliarum Religionum non reperi. Unde conclusi, eos verè Spiritu DEI agi, non autem hos. *Majorem siquidem hac dilectionem nemo habet, ut animam*

Joan. 15. *suam ponat quis pro amicis suis.*
v. 13.

CONSIDERATIO XXVII.

Observavi & valde admirabar etiam illud: Quomodo inter Romano-Catholicos multi divitiis affluentes, & amplissimas quoque hæreditates, ac omnes vitæ comoditates habentes etiã magnarũ Familiarum, non tantum Nobilium, sed & Baronum, Comitum, Marchionum, Principum Filii, ac Filix, spretis omnibus deliciis, ac voluptatibus, ad pauperes, & austeros Religiosorum diversos ordines

dines, sponte, & sæpè non nisi magnis obstaculis pèrruptis, tanto numero convolent, præcisè solius DEI amore, & securitatis majoris salutis animæ suæ: At verò in aliis novis Religionibus vix ullus magnæ Nobilitatis, vel conditionis valde honestæ dignatur statum Prædicantium amplecti. Quod non ideò dico, quasi Deus esset acceptator personarum; cùm constet, Christum rudes, ac simplices piscatores in Apostolos elegisse, sed solùm indè colligo, quòd specialis DEI gratia in illis operari debeat; adeòque & Fides illa vera, in qua tam singulares Gratias DEUS suis confert.

CONSIDERATIO XXVIII.

MEmini, cùm adhuc essem Juvenis, duos Prædicantes Lutheranos me præsentem mentionem fecisse Adolescentis cujusdam bonæ Indolis, mihi que notissimi. Ac, cùm
 unus

unus ex illis hanc conjecturam de illo fecisset: Hic adolescens vitam ducet cælibem, & continentem, quantum ex illius indole licet conjecturare; Alter mox subjunxit: optimè sanè faciet; continentia enim, & cælibatus est magnum DEI Donum, & specialis gratia. Ego tunc adhuc planè Juvenis, & quidem Lutheranus existens, apud me tacitè hanc illationem cum admiratione feci; Quomodo fieri potest, ut, cùm nostri Pastores dicant se Reformatores Ecclesiæ, & Evangelii purissimi prædicatores, & continentia, ac cælibtus sit Donum DEI singulare, ac specialis gratia, DEUS hoc Donum, & hanc gratiam nulli Prædicantium cōferat? Prædicantes siquidem cælibem vitam ducere nullibi est videre, quin nec audire quidem. Et vicissim, quomodo DEUS hoc donum, & hanc gratiam multis Papistis, quos nos idololatrias esse dicimus, confert, apud quos tam multæ Virgines, Mo-
 nia-

niales, Religiosi, & Ecclesiastici vitam continentem, & puram ducunt. Debet igitur illorum Religio magis grata esse DEO, quàm nostra; quoniam aliter quis non potest esse continens, nisi DEUS det ei donum hoc. Sæpiùs dein mihi in maturiori ætate hoc dictamen in memoriam recurrit, ac tandem etiam ad amplectendam Fidem Romano - Catholicam unum ex motivis fuit.

CONSIDERATIO XXIX.

EVolvi quàm plurimos Auctores, qui contra Fidem, ac Religionem Romano-Catholicam scripserunt, & illud signatè notavi, quòd in omnibus suis argumentationibus id probare affatim conentur, quòd Catholici non negant, sed ultrò admittunt: illud verò, quod Catholici pro dogmate Fidei tenent, oppugnando vix attingant. Exempli gratia: Adferunt copiosissimos Scripturæ Sacræ textus:

Quòd

Quòd solus DEUS fit adorandus, & colendus cultu Divino. Hoc autem Catholicorum nemo negat; quia firma Fide credunt, peccatum Idololatricæ esse, creaturæ, cuicumque tandem, cultum Divinum exhibere. Adducunt multa Scripturæ testimonia, quæ honorificè loquuntur de Matrimonio. Quid tum? Hoc enim Catholici non improbant, imò Matrimonium inter Sacramenta numerant; hoc solùm cum S. Paulo tenent: Quòd qui *Matrimonio jungit Virginem suam, bene faciat; qui non jungit, melius faciat.* Similiter merita Christi de- prædicant; ipsiùsque Satisfactionem pro peccatis nostris. Quid inde? Hæc enim merita Christi, etiam Catholici, infiniti valoris esse docent, & Satisfactionem Christi sufficere pro totius mundi peccatis: neque ullum hominem posse salvari, absque gratia, & Meritis Christi. Homo namque non ex viribus naturæ suæ, sed cum, & ex gratia Christi vitam æternam

pro-

ad Cor. 1.
c. 7. v. 38.

promeretur. Quid ampliùs docent
Catholici? id quod S. Petrus, Dum Ep. 2^a c. 1.
ait: *Satagite, ut per bona Opera cer-* ¶. 10.
tam vestram vocationem, & electio-
nem faciatis. Et S. Paulus: *ut reci-* 2. ad Cor.
piat unusquisque propria Corporis, pro- c. 5.
ut gessit, sive bonum, sive malum.

Pari modo Fidem mirè extollunt
Aatholici. Sed quid exindè? Eti-
am Catholici Fidem necessariam esse
ad salutem, omni tempore credidere.
Quid ergo credunt Romano-Catho-
lici? Id, quod habet S. Jacobus: *Exc* c. 2. ¶. 24.
Operibus justificatur homo, & non ex
fide tantùm. Et S. Paulus *Si habue-* 1. Cor. 6.
ro omnem Fidem, ita ut Montestrans- 13. ¶. 2.
feram, Charitatem autem non habue-
ro, nihil sum.

Non me equidè latebat Lutherano-
rum docentium dogma. *solam Fidem*
sufficere ad salutem æternã, & ad ju-
stificationem hominis: quam doctri-
nam ipsi cum cæteris Aatholicis,
utpote toti Ecclesiæ Catholicæ sem-
per contrariam, ex sequentibus Sa-

cræ Scripturæ textibus deduxêre. *Ar-*
ad Rom. c. 3. v. 28. *bitramur. hominem justificari per Fi-*
v. 36. *dem sine Operibus legis. Et: Ipse ju-*
C. 4. v. 5. *stus & justificans eum, qui est ex Fi-*
de JESU Christi. Et: Ei, qui non o-
peratur: credenti autem in eum, qui
justificat impium, reputatur Fides ad
justitiam. Et paulò antè: Credidit
Abraham, & reputatum est illi ad ju-
stitiam. In hac itaque Epistola ad
 Romanos unicè, ac ut plurimùm se
 fundat doctrina Acatholicorum; cui
 quia è diametro videtur opponi Epi-
 stola S. Jacobi, eam Lutherus pro-
 priâ auctoritate è Canone divinatorum
 Librorum expunxit, & Paulino tex-
 tui: *arbitramur hominem justificari*
per Fidem, particulam solam addidit.
 An non hoc pro Libitu est sibi fabri-
 care Fidei dogmata? sed pergamus.
arti. 20. Hinc & Confessio Augustana allegat il-
C. 2. ad Eph. lud S. Pauli: *gratiâ salvi facti estis per*
c. 2. ad Galut. *& c. 2. ad Fidem: & hoc non ex vobis, DEI do-*
num est, non ex Operibus.

Sed clara & facilis est Responsio,

ad hos, & similes textus; nam S. Paulus scribens ad Romanos & Galatas, lucrari laboravit tam Gentiles, quàm Judæos. Gentiles putabant ex operibus suis, quæ faciebant dictante lumine naturali, adeoque ex viribus propriis, se esse Justos: Judæi verò gloriantes lege suâ Cæremoniali, justos se credebant ex Operibus legis Mosaicæ, v. g. ex Circumcisione, ex suis sacrificiis, crebris lotionibus &c. His utrisque semet Paulus opposuit, docens: *nec Opera bona naturæ, seu Moralia Gentilium: nec Opera Cæremonialia legis Mosaicæ, justificare hominem; sed necessariam esse Fidem in Christum. Quod ipse Paulus innuit, dum ait: scientes autem, quòd non justificatur homo ex Operibus legis, nisi per Fidem JESU Christi.* Atque hoc modo rectè conciliatur Epistola Pauli ad Romanos, & Epistola Jacobi, quod Luthero, & aliis videbatur impossibile. Scriptura enim, utpote Verbum DEI, nequit sibi con-

tradidere, sed si quæ apparet contradictio in textibus, juxta sensum Ecclesiæ conciliari debent. Negat ergo Paulus *Opera justificare*, sed id intelligit de Operibus naturalibus, & Cæremonialibus, sine Fide & gratia Christi factis. Vicissim affirmat Jacobus ad justificationem requiri Opera; sed loquitur de Operibus Fidei, & gratiæ Christi, seu de Operibus, quæ procedunt ex Fide, non quæ sit mortua, seu purè speculativa, sed viva, hoc est, quæ animata est Charitate, consequenter est Fides practica, utens Mediis per Fidem ostensis. Hoc ipsum

L. 3. q. 76. S. Aug. declarat, Paulum nempe loqui de Operibus, quæ Fidem antecedunt, quæ utique supernaturaliter bona non sunt; cum Fides sit fundamentum Spiritualis ædificii. At verò Jacobum loqui de Operibus, quæ Fidem sequuntur, & fiunt ex Fide in Christum cum gratia supernaturali. Atque hæc opera juxta Scripturam æquè disponunt, & requiruntur ad ju-

stificationem hominis, sicut requiritur Fides; Unde sciendum, quòd Scriptura non omnia requisita ad justificationem in uno vel altero loco præscribat, sed in uno, v.g. Fidem, in altero Spem, in tertio Charitatem, in quarto remissionem injuriæ nobis illatæ, in quinto aversionem à peccato seu dolorem &c. requirit, ac præscribit.

Demùm A catholici, contra malam vitam, aliquorum Sacerdotum invehuntur: at quid indè etiam proficiunt? Hanc siquidem etiam omnes Catholici detestantur; nihilominus tamen continentiam quoque, ac puritatem Angelicam mentis ac Corporis in quàm plurimis admirantur.

CONSIDERATIO XXX.

IN iisdem Auctoribus, uti etiam in aliorum Prædicantium concionibus, & discursibus observavi; Quòd calumniis potiùs oppugnent, coram

plebe denigrent Ecclesiam Romano-Catholicam: & ex hoc modo agendi conjeci manifestè, quòd deficient in argumentis ad eandem oppugnandam. Quando enim devenitur in probationibus, & disputationibus ad calumnias, infallibile signum est, quòd in probatione argumentans succumbat. Deinde calumniæ semper sunt conjunctæ cum falsitatibus, & mendaciis. Quomodo ergo per ipsa mendacissima mendacia eruetur rei veritas? Atqui hujusmodi calumniæ sunt: V. G. Quòd Catholici ita adorent Sanctos, sicut ipsum DEUM: Quòd Pontificem habeant pro DEO: quòd in Sanctorum meritis, & suis propriis, ponant majorem spem, & fiduciam, quàm in meritis Christi Domini: & sexcenta similia figmenta. Non potui igitur in mendaciis, & calumniis fundamenta meæ fidei ponere: igitur statui mecum, quòd ipsemet velim rei veritatem indagare; qua comper-
ta, rejeci, tanquam fraudulentas,

omnes has novas Sectas,

CONSIDERATIO XXXI.

Recordor optimè, quòd cùm in adolescentia mea interfuissem cuidam explicationi Theologicæ apud Calvinistas, quidam ex Auditoribus cœteris intelligentior proposuerit publicè Professori in persona Catholici sequens magni ponderis argumentum: Certum est Scripturam Sacram ante Lutherum & Calvinum existisse, & quidem ferè 1500. annis; neque enim cum illis Biblia nata sunt. Quæro jam, undè illi Sacram Scripturam acceperunt? utique à Catholicis, cùm in Romano-Catholica Fide nati, educati, ac literis exculti fuerint. Quæro ampliùs & fortiùs: An eò tempore, quò ipsi Scripturam ab Ecclesia acceperunt, an inquam *in eo tunc*, Ecclesia Romano-Catholica, vera Christi Ecclesia fuerit, vel verò falsa ac erroribus depravata? si fuit ve-

ra, ergo damnandi sunt Lutherus &
 Calvinus tanquam defertores veræ
 Christi Ecclesiæ. Si autem fuit tunc
 jam falsa & erroribus depravata, er-
 go etiam Scriptura nostra erit falsa &
 erroribus depravata, consequenter &
 Fides ac Confessio nostra, quæ super
 hanc Scripturam fundata est, erit fal-
 sa; quia hanc Lutherus & Calvinus
 accepit à falsa & erroribus depravata
 Ecclesia, utpote non habente verum
 ac purum DEI Verbum. Accedit :
 quòd negent Catholici, Ecclesiam
 Christi posse errare in rebus Fidei, &
 clarissima Scripturæ Verba pro se ad-
 ferant, eam errare non posse, ergo
 si semel Romana Ecclesia fuit vera
 Christi Ecclesia, nempe tempore Pau-
 li Apostoli, quod neque nos negare
 possumus, ergò semper manet Vera,
 & manebit in finem vera: Nam si to-
 ta Ecclesia Romano-Catholica, quæ
 ferè 1500. annis, ante Lutherum &
 Calvinum duravit, & quæ omnium SS.
 Patrum, Martyrum, Confessorum,
 Docto-

Doctorum, ac totius Antiquitatis testimonio fulcitur; nihilominus tamen per nos errare ac in Fide deficere potuit: quantò magis & à fortiori credibiliùs ac credibilissimum esse debet, Lutherum & Calvinum in puncto doctrinæ Fidei reverà errare, atque errâsse; utpote publicâ auctoritate & testimonio Antiquitatis carentes, homines solùm privatos, miraculis & Vitæ sanctitate destitutos, ad invicē sibi contradicentes, seque mutuò damnantes, ac utròsque deinde ab universâ Ecclesia Christiana, propter ipsos congregata, in Generali Concilio Tridentino, anno 1545. inchoato, & anno 1563, finito, damnatos ac pro Hæreticis declaratos. Quò auditò, Professor Calvinista substitit, & aliquantulum hæsit. Deindè verò dixit. Idem argumentum à se aliquando cuidam suo Professore in Anglia fuisse propositum; sed ab eo pro responso se non aliud accepisse, quàm quòd argumentum illud sit pla-

nè insolubile, ac proindè Catholicis ad illud directè nunquam esse respondendum, sed solùm eludendum. Vehementer scandalizatus fui in hoc responso. Per elusiones enim argumenta non solvuntur, nec ad cognoscendam veritatem rei pervenitur. Et iam tunc judicabam, A catholicos etiam circa articulos Fidei non laborare de rei veritate.

CONSIDERATIO XXXII.

Illud quoque omnes Religiones à Romano-Catholica alienas, mihi suspectissimas de falsitate reddidit. Quòd, licèt semper Catholicos ad Scripturam provocent, ipsimet tamen Scripturam Sacram pro libitu suo tractent, partim integros libros ex Canone Sacrorum Librorum eliminando, partim mala fide vertendo, partim pro suo arbitrio juxta dictamè uniuscujusq; privati Spiritûs interpretãdo. Cùm tamen Romano-Catholici eandem

dem versionem omnes habeant, iisdem semper Bibliis omnes utantur, quibus usa est Ecclesia à mille, & trecentis, ac amplius annis: neque eam juxta suum proprium iudicium explicant, sed sequuntur interpretationem veterum Sanctorum Patrum, ac totius Ecclesiæ, de qua Christus dixit: *Si quis Ecclesiam non audierit, Matth. 18. sit tibi sicut Ethnicus, & Publicanus.* v. 17.

CONSIDERATIO XXXIII.

UT nihil intentatum relinquerem, legi consideratè parvulum Catechismum Lutheri, quo Lutherani in Hungaria defacto utuntur, eumque contuli diligenter cum Catechismo ejusdem Lutheri Anno 1567. Wittembergæ impresso: & reperi, eundem in prima Editione Wittembergensi differre toto Cœlo in quàm plurimis articulis Fidei. Nec satis capere potui tantam mutationem, nisi mihi occurisset, quòd Novatores

moderni pro libitu mutant Religio-
nis suæ articulos, alios tenendo in u-
na Provincia, alios in altera, alios
in uno sæculo, alios in altero. Quòd
si quis huic tantæ diversitatì quoad ip-
sos Articulos fidei inter hos duos Ca-
techismo: fidem adhibere nolit, con-
ferat simul utrumque: id autem fa-
cilè consequi poterit, cùm Wittem-
bergensis ille Catechismus anno 1701
sit Tirnaviæ in Hungaria impressus.
Contra verò, cùm peragrarem di-
versas Provincias Catholicorum, nul-
lam in eo, in Catechismis inveni quoad
Articulos fidei discrepantiam, sed
in omnibus omnino omnimodam
convenientiam.

CONSIDERATIO XXXIV.

CUm ergo viderem tantas diver-
sitates opinionum, etiam quoad
Dogmata Fidei, inter eos, qui se Au-
gustanam Confessionem profiteri di-
cunt, ipsam Confessionem Augusta-
nam

nam consideratè perlegere decrevi ;
 sed has tam diversas esse reperi, va-
 riis in locis, & temporibus impressas
 adeòque inter se differentes, ut, quæ-
 nam sit genuina Confessio Augustana
 apud me determinare non potuerim;
 quia nec ipsi Professores Academiarū
 Lutheranicarum hac de re inter se
 conveniebant, donec una occasione
 Bibliothecam Cæsaream Viennensem
 visitarem, in qua Bibliothecarius Cæ-
 sareus inter alia exhibuit nobis, qui
 tunc simul eramus, illam ipsam in
 originali, quæ exhibita fuit à Melan-
 chtone Augustæ in Comitiiis Imperia-
 libus Carolo Quinto Cæsari Anno 1530.
 Quæ in tantum differt ab aliis Editio-
 nibus Augustanæ Confessionis, ut,
 nisi illis apponeretur Titulus *Augusta-
 nae Confessionis*, nemo diceret, esse
 Augustanas Confessiones. Unde in-
 tuli, modernam Religionem Luthe-
 ranorum non esse Augustanæ Confes-
 sionis Religionem, sed longè diver-
 sam; ideo hanc omnino rejiciendam

judicavi. Cur verò neque illi originali acquieverim, inter alias rationes hæc etiam fuit: Quòd hæc ipsa contineat in se plurima mendacia, & apertas contradictiones, quas fusè deducit Cardinalis Pazmanus in erudito suo opere, Kalauz dicto à folio 415. usque ad folium 440.

CONSIDERATIO XXXV.

Consideranti mihi sæpiùs verba illa Christi Domini: *intrate per angustam portam, quia lata porta, & spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt, qui intrant per eam. Quàm angusta porta, & arcta via est, quæ ducit ad vitam! Et pauci sunt qui inveniunt eam. Item: Contendite intrare per angustam portam.* Occurrit illico mihi, Religiones alienas à fide Romano-Catholica non esse hanc arctam viam, quæ ducit ad vitam, sed illam spatiosam, quæ ducit ad perditionem. Nã
 juxta

Matth. 7.
 v. 13.

Luc. 13.
 v. 24.

juxta harum doctrinam, satis est ad vitam æternam consequendam, si credat quis, se salvandum, aut prædestinatum ad eam: Quæ doctrina sanè contraria est illi, quam nobis præscripsit Christus per se, ac suos Apostolos. Nam interroganti illi, *Ma-* *Matth. 19.*
gister bone, quid boni faciam, ut *v. 17.*
habeam vitam æternam? Respondit Christus: *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata;* secundùm verò doctrinam, harum Religionum ad hanc interrogationem non respondetur: si vis ad vitam ingredi, serva mandata; hoc enim ajunt esse impossibile. Quid autem respondetur à Novatoribus? Si vis ad vitam ingredi, crede tantùm, quòd Christus pro te mandata DEI Patris adimpleverit. Similiter S. Petrus: interrogantibus Judæis *com-* *Act. 2.*
punctis corde ex iis, quæ ab eo au- *v. 37.*
dierunt. Quid faciemus viri Fratres? Respondit: *Pœnitentiam agite, & ipsemet Christus: ait: Nisi pœnitenti-* *Luca 13.*
am egeritis, omnes similiter peribitis. *v. 3.*

Et

Act. 3. Et rursus S. Petrus: *penitemini igitur*
7. 19. & *convertimini, ut deleantur peccata vestra.* Pariter & S. Joannes Baptista suam prædicationem sic inchoavit. *Pœnitentiam igitur agite; Item*
Matth. 3. *facite fructus pœnitentiæ.* Quid autem hæc nova doctrina ad interrogationem: An, & quomodo pœnitentia sit agenda, respondebit? Hoc unicum: *Crede tantùm,* quòd remissa sint tibi peccata propter merita Christi, & hoc solum sufficit. Quæro ulterius ex iisdem: An debeam dimittere debitoribus, & condonare injurias mihi factas, si volo à DEO mihi remitti peccata? Quid respondebunt? non aliud juxta suam doctrinam, quàm hoc non esse necessariũ, sed satis esse, si credam, mihi dimissa esse peccata: Cùm tamen Christus
Matth. 6. dicat: *Si enim dimiseritis hominibus*
7. 14. & *peccata eorum, dimittet & vobis Pater vester cœlestis delicta vestra: si autem non dimiseritis hominibus, nec Pater vester dimittet vobis peccata vestra*

Stra. Rursus pergo quærere, utrùm per bona opera mereri possim vitam æternam? & respondebunt mihi negativè, & dicent, solam fidem ad id sufficere: Cùm tamen Scriptura dicat, *Satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem, & Electionem faciatis.* Et S. Paulus: *Et reddet unicuique secundùm opera sua.* Et iterum: *Unusquisque propriam mercedem accipiet secundùm laborem suum.* Urgeo interrogando: possúmne redimere peccata mea Eleemosynis? cùm Christus dicat: *Date Eleemosynam; & ecce, omnia munda sunt vobis.* Et Daniel: *peccata tua Eleemosynis redime, & iniquitates tuas misericordis pauperum.* Et respondere debebunt consequenter mentiendo: Nec id esse necessarium, sed tantùm crede, quòd Christus pro te satisfecerit; & munda sunt tibi omnia: tantùm crede, Christum Dominum pro te esse mortuum, & redimes peccata tua: Sola Fides ad hæc omnia sufficit, De-

mùm

2. Petri 1.

10.

ad Rom. 2.

¶. 6.

ad Cor. 3.

¶. 8.

Luce 11.

¶. 41.

Co. 4. ¶. 24.

1. ad Cor.
6. v. 9. 10.

mum quaro, propter quæ peccata homines damnantur, & à cœlesti gloria excluduntur? Respondebit S. Paulus *Nolite errare: neque fornicarii, neque idolis servientes, neque adulteri, neque molles, neque masculorum concubitores, neque fures, neque avari, neque ebriosi, neque maledici, neque rapaces Regnum DEI possidebunt. Novatores autem respondebunt cum suo Luthero (Postilla in Dominicam 8. post Trinitatem) *Sola incredulitas dānat.* Ecce viam novam, eamque spatiosam ad Cœlum, qua nemo pervenit ad illud,*

CONSIDERATIO XXXVI.

ad Rom. 3.
v. 28.

EX consideratione hujus controversiæ, an sola Fides sufficiat ad salutem, pro qua adstruenda Lutherus ad illum Textum S. Pauli *Arbitramur, hominem justificari per Fidem,* fraudulenter addidit per *solam* Fidem, venit mihi suspicio, an non etiam in aliis

aliis Textibus Scripturæ Sacræ utantur similibus dolis Acatolici; & reperi id, quod suspicabar. Nam idem Lutherus in superiùs citatis verbis

Quapropter Fratres magis satagite, ut per bona opera certam vocationem 2. Petri c. 1. v. 10.

vestram, & Electionem faciatis, in sua versione totaliter omisit verba illa, *per bona opera.* Quia apertè adversantur ejus errori, quo docet, bona opera hominis non conducere ad salutem. Calvinistæ plerique in E-

vangelio verba illa clarissima: *Hoc est Corpus meum,* sic transmūtârunt. *Hic est Corpus meum,* Lucæ c. 22. v. 19. ut excluderent rea-

lem præsentiam Corporis Christi in Eucharistia. Ob eandem causam, ubi apud Joann. legitur. *Ego sum panis* c. 6. v. 51.

vivus, qui de cælo descendi: pro voce *vivus,* substituerunt *vivificans;* ut intelligatur panis usualis. Et in Epist.

S. Jacobi verba illa, *Confitemini alterutrum peccata vestra,* c. 5. v. 16. Reforma-

tores sic verterunt: *Confitemini peccata vestra erga invicem,* ut sic elu-

dant Sacramentalem Confessionem,
 quam inde probant Romano-Catho-
ad Hab. 3.
7. 14. *lici. Et illud S. Pauli: Honorabile con-*
nubium in omnibus, Novatores, ut de-
 fenderent Matrimonium etiam Sacer-
 dotum, verterunt sic: *Honorabile con-*
nubium inter omnes. Item, ex ver-
Matth. 25.
7. 35. 42. *bis illis Christi Domini: Venite bene-*
dicti Patris mei, possidete paratum
vobis regnum à constitutione mundi.
Esurivi enim, & dedistis mihi mandu-
care: Sitivi, & dedistis mihi bibere:
Hospes eram, & collegistis me. Illud
enim omisit Lutherus in sua versione;
 quia videbat, inde probari, opera
 Bona esse meritoria vitæ æternæ. O-
 mitto quàm plurima alia his similia.
 Unde conclusi, harum Religionum
 antesignanos viam DEI in veritate nō
 docere, sed Scripturas mala fide ad
 suum sensum contorquere, & pro suo
 libitu truncare, ac mutare. Quomo-
 do igitur prudenter poteram illorum
 Religioni nomen dare?

CONSIDERATIO XXXVII.

INstitui dein Analysim, & Synthesim circa discernendam verã Christi Ecclesiam à non veris, hac ratione: In Christianitate datur aliqua vera Christi Ecclesia (quam propositionem admittunt omnes omnino Religiones, & Sectæ, quæ sunt in Christianitate, præter hæreticos illos, qui vocantur *Expectantes*) Si datur Christi Ecclesia; Ergo hæc debebat institui ab ipso Christo; si ab ipso Christo, utique institui debuit sapienter: ipse siquidem fuit Sapientia æterna. Et, cum sapienter sit instituta, debebat institui durans stabiliter, iuxta ipsius Christi doctrinam, dum ait: *Sapientem virum esse, qui edificat domum Mat. 7. 24. suam super petram, & descendit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & irruerunt in domum illam, & non cecidit: fundata enim erat supra petram.* Estque illa, de qua

Matth. 16. Christus dixit: *Supra hanc petram æ-*
 7. 18. *dificabo Ecclesiam meam, & portæ in-*
feri non prævalebunt adversus eam;

Si ita stabiliter est fundata, ergo non potuit deficere & cadere, sive per pluvias afflictionum, sive per flumina, & fluvios persecutionum, sive per ventos hæresum; aliàs enim fuisset fundata supra arenã, & non supra Petrã. Si non potuit deficere; Ergo fuit sēper visibilis. Et aliundè Christus fru-

Matth. 18. *stra fideles suos monuisset: Dic Eccle-*
 7. 17. *sia, si autem Ecclesiam non audierit,*
sit tibi sicut Ethnicus, & Publicanus.

Quomodo enim possent aliquid dicere, seu proponere fideles Ecclesiæ invisibili, & irreperibili? Si fuit visibilis omnibus fidelibus; Ergo debuit propagari per Apostolos post Ascensionem Christi, utpote quibus dictū est à Christo: *Euntes in universum*

Matth. 16. *mundum, prædicate Evangelium omni*
 7. 15. *creatura.* Quod etiam fideliter ii præ-
 7. 20. *stiterunt testante eodem Evangelista,*
Illi autem profecti, prædicarunt ubi-

que Domino cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis: & cum Fides per Apostolos ubique fuit propagata, & per universam mundum veritas illius prædicata, igitur fuit *Universalis*, seu *Catholica*. Si universalis, ergo & una. Et ideò apud Joann. dicitur *unum Ovile*, ad Romanos *unum Corpus*. Ad Ephesios *unus Spiritus*. Si unum Corpus, & unus Spiritus est Ecclesia; Ergo debuit habere etiam unum caput. Si hoc; Ergo pro Capite visibili, post Christi ascensionem, Ecclesiæ hujus debuit à Christo constitui unus ex Apostolis. Si unus ex Apostolis. Ergo ille, cui Christus dixit: *Pasce Oves meas: Pasce Agnos meos: Item: tu vocaberis Cephas, id est Petrus. Et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: & tibi dabo claves Regni Cælorum*. Ergo Petrus constitutus erat caput visibile Ecclesiæ à Christo fundatæ. Rursus quia Petrus non potuit semper vivere, & Ecclesia duratu-

c. 10. v. 16

c. 12. v. 4.

c. 4. v. 4.

Joann. ult.

v. 16.

Matth. 16.

v. 18.

Math. 28.
v. 26.

ra erat semper, juxta illam propositionem Christi: *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi*, debuit habere in officio suo pastorali, cõque universali, in doctrina Christiana alios successores, & hi rursus alios: Ergo successio hæc perpetua, & continuata Pastorũ, & doctrinæ est de ratione veræ Christi Ecclesiæ. Quia verò Petrus & alii ejusdem Successores non poterant prædicare Evangelium in universo mundo in sua persona, debebant habere coadiutores in hoc sacro opere. Ideò Christus ipse, dedit quosdam (alios quidem) Pastores & Doctores ad consummationem Sanctorum, in opus Ministerii, in ædificationem Corporis Christi, donec occurramus omnes in mensuram ætatis plenitudinis Christi (nempe in resurrectione,) ut jam non simus parvuli fluctuantes, & circumferamur omni vento doctrinæ, in nequitia hominum, in astutia ad circumventionem erroris. Demum quia Christus

vocavit nos ad Ecclesiam suam, *ut in-ibid. v. 24.*
duamus novum hominem, qui secundum DEUM creatus est in justitia, &
Sanctitate veritatis. Ecclesia Christi debet esse *Sancta*, hoc est, ad Sanctitatem suâ doctrinâ instruere, & saltem aliquas Personas Sanctitate illustres in suo gremio continere. Atqui hæc Christi Ecclesia ab ipso fundata, & per Apostolos propagata nō est alia, quàm Romano-Catholica. Hæc enim per SS. Apostolos, Petrum & Paulum Romæ est inchoata & aucta; hujus Fides erat eadem, quæ fuit Apostolorum & nominatim S. Pauli, qui Fidem Romanam dicit esse Fidem suam, & Fidem suam esse Fidem Romanam. Ergo est Apostolica. Hæc, teste eodem, annunciata fuit in universo mundo. Ergo est *Universalis seu Catholica*. Hæc est fundata à Christo per Petrum in Petra. Ergo non potuit deficere. Fuit semper & est visibilis, ad quam recurrebant omnes gentes, ad illam convertebantur ex

ad Rom. 1.

v. 12.

C. 1. v. 8.

Gentilismo omnes populi. Hæc habuit semper continuam Successionem Pastores totius Christianitatis à S. Petro inchoando, usque ad modernum Pontificem Clementem XI. Hæc tenet eandem omnino doctrinam Fidei per universum orbem. Ergo est una. Hæc habuit innumeros Sanctos, & Sanctas, Martyres, Confessores, Virgines, & docet fideles suos ad sectandam Sanctitatem declinando à malo & faciendo bonum. Ergo est *Sancta*, ergo & vera fides, vera Religio, vera Christi Ecclesia; Si vera, ergo sola, ergo hæc sola est amplectenda.

CONSIDERATIO XXXVIII.

Vicissim aliæ omnes Religiones à Romano-Catholica alienæ, simul & collectivè, sive singillatim sumptæ in doctrina sua, & dogmatibus Fidei plurimum differunt inter se; Ergo non sunt *una Ecclesia*. Non sunt propagatæ per Apostolos, sed multis facu-

sæculis post tempora Apostolorum ex-
 ortæ ; Ergo non sunt *Ecclesia Apo-*
stolica. Non sunt universales, nec
 sunt ubique, sed in pauculis dunta-
 xat Provinciis, & quidem solius Eu-
 ropæ ; Ergo non faciunt *Ecclesiam Ca-*
tholicam, seu universalem. Suorum
 Pastorum, & doctrinæ successionem
 non possunt altiùs referre, quàm ad
 Lutherum ; Ergo non habent conti-
 nuam successionem Pastorum, & do-
 ctrinæ ab ipsis Apostolis. Nullum San-
 ctum suæ Religionis possunt nomina-
 re : Nec docent à malo declina-
 re, vel bonum facere ; imò tenent il-
 lud esse impossibile, & hoc inutile ;
 Ergo non constituunt *Ecclesiam San-*
ctam. Ergo nullum habent indicium
 veræ Christi Ecclesiæ. Ergo omnes
 & singulæ sunt rejiciendæ.

CONSIDERATIO XXXIX.

Contingit frequentissimè, ut inter
 Romano-Catholicos & Acathe-
 licos,

licos, in aliqua controversia, non sit quæstio circa Textum aliquem Scripturæ Sacræ, an ille liber Scripturæ, ex quo is profertur, sit liber Canonicus? Nec an sit bona, & legitima versio; sed præcisè, quis sit illius sensus genuinus, & legitima interpretatio? Romano-Catholici interpretantur eum juxta mentem primitivæ Ecclesiæ, & veterum sanctorum Patrum. Circa eundem A catholici comminiscuntur novas interpretationes, easque non solum à primitivæ Ecclesiæ, & veterum Sanctorum Patrum interpretatione diversas, sed etiam inter se discrepantes, & oppositas, prout unicuique privatus suus Spiritus dictaverit. In similibus casibus sæpiùs anceps hæsi, cuinam explicationi, & interpretationi adhærere debeam? Sed re diligenter considerata, ratio ipsa mihi clarissimè dictabat, potiùs esse sequendam interpretationem Romano-Catholicorum, utpote conformiorem interpretationi antiquissimæ totius

tius Ecclesiæ, & veterum Sanctorum Patrum: Tum, quia auctoritas communis, & totius, ac antiquissimæ Ecclesiæ, prævalet unicuique privatæ auctoritati eique, novissimæ, & suspectæ: Tum, quia veteres Sancti Patres omni exceptione majores erant in Sanctitate, & doctrinæ soliditate, in virtutibus, & veritatis indagazione, modernis novellis, leviculis, & sciolis, nihil aliud, quàm vitæ libertatem, & carnis licentiam quærentibus, & sectantibus, Ecclesiæ deformatibus. Tum, quia illi erant viciniore temporibus Apostolorum, & nonnulli ferè iisdem, aut saltem immediatis eorum successoribus convixerunt, ac proindè de eorum sensu, ac mente majorem potuerunt habere notitiam circa Scripturæ Sacræ intelligentiam, quàm moderni Novatores post tam multas annorum centurias; Tum quia eorum interpretatio fuit ante motas controversias inter Catholicos, & A catholicos hodi-

ernos; adcoque sine ullo privato affectu sacras litteras interpretabantur: At verò moderni heterodoxi, præoccupato affectu in alterutram partem controversiæ, conantur Scripturas ad suum sensum, & doctrinam trahere, vel rectiùs, detorquere, & non doctrinam suam Scripturæ Sacræ accommodare.

CONSIDERATIO XL.

SEd ut hæc res magis pateat, declaremus eam in exemplo: statuatur E. G. hic Textus Scripturæ Sacræ, & hæc verba Christi Domini. *Hoc est Corpus meum.* Romano-Catholici accipiunt verba hæc in proprio, ac reali sensu; quia hæc fuit explicatio illorum, & interpretatio semper totius Ecclesiæ ab initio ejusdem, ac omnium veterum Sanctorum Patrum. A catholicis id negant, ex suo proprio sensu, & privati Spiritûs dictamine. Et rursus alio modo eadem explicant

Lu-

Lutherani, alio Calvinistæ, alio Zuin-
gliani, alio Ariani, & unusquisque
pro argumento suæ interpretationis
nihil aliud adducit, quàm privati sui
Spiritus dictamen. Cui igitur poti-
ùs ex his Spiritibus potuissem crede-
re, aut cujus interpretationi potiùs
adharere? meliùs proinde fore judi-
cavi, nulli eorum credere; cùm pro
una parte majorem rationem veritatis
adferri non viderem, quàm pro alte-
ra. Veritas enim una est quacunque de
re, falsitas verò multiplex. Malui i-
taque hoc in puncto etiam sequi do-
ctrinam Fidei Catholicæ, utpote se-
curiorem.

CONSIDERATIO XLI.

UT ad fundamentum veritatis in-
dagatæ devenirem, statui me-
cum utriusque parris celebriores Au-
ctores evolvere, hac intentione, ut
viderem, quomodo eorum doctrina
cum doctrina veterum SS. Patrum pri-
miti-

mitivæ Ecclesiæ, ac ipsorum, & inter se conveniret. Legi proindè varios libros eósque, copiosos à Romano-Catholicis, & quidem diversarum nationum, in diversis Regnis, ac Provinciis conscriptos, partim ab Hispanis, Italis, & Gallis, partim à Belgis & Anglis, partim à Germanis, Polonis, & Hungaris, & deprehendi omnes in dogmatibus Fidei, tam veteribus SS. Patribus, quàm inter se per omnia convenire; &, quod mirum mihi videbatur, illos etiam, qui in aliis Scholasticis materiis acriter inter se discrepant, ut sunt Scholæ Thomistarum, Scotistarum, Nominalium, & Societatis JESU; qui tamen, ubi ad dogma aliquod Fidei ventum fuerit, idem omnino tenent, idem docent, idem profitentur. Id ipsum observavi in scriptis veterum SS. Patrum; licèt ii diversis temporibus, & remotissimis in partibus vixerint, ac scripserint, ut Ignatius, & Chrysostrmus Antiochiæ, Athana-
sius,

sus, & Theophilus Alexandria, Mar-
 carius, & Cyrillus Hierosolymæ, Pro-
 clus Constantinopoli, Gregorius, &
 Basilius in Cappadocia, Dionysius
 Corinthi, Ephrem Syrus, Hierony-
 mus Dalmata, Cyprianus, Optatus,
 & Augustinus in Africa, Epiphanius
 in Cypro, Ambrosius in Italia, Ire-
 næus in Gallia, Orosius & Isidorus
 in Hispania, Beda in Anglia. Con-
 trà verò cùm contulisset Acatoli-
 corum modernorum scripta cum do-
 ctina veterum Sanctorum Patrum,
 in tantum eos ab illa recessisse compe-
 ri, ut toto Cœlo ab eadem distent:
 combinavi dein ipsos Scriptores Aca-
 tholicos inter se, & maximam discre-
 pantiam in dogmatibus Fidei inter il-
 los clarissimè deprehendi: dum non
 tantùm Calvinistæ in Lutheranos, &
 vicissim Lutherani in Calvinistas, ac
 utrique in Puritanos, Arianos, &
 Anabaptistas insurgunt; sed etiam il-
 li, qui sub eodem Titulo compre-
 henduntur, mirum in modum inter

se digladiantur quoad Fidei suæ Dogmata. Et aliud sentiunt, tenent, ac docent circa eadem rigidi Calvinistæ, & aliud molles Calvinistæ, aliud Remonstrantes, aliud contra Remonstrantes, aliud Puritani, vel Presbyteriani: Et aliud Lutherani Wittenbergenses, aliud Regiomontani, aliud in Svecia, aliud in Hungaria, aliud in statu Brandenburgico, aliud in Anglia: Aliud iidem tenent hoc sæculo, aliud tenuerunt priori sæculo, aliud ad initium Lutheranismi, aliud in ejusdem progressu. Quam igitur causam asserre potuisssem in extremo die Judicii, si tot ac tantis hominibus Ecclesiæ, tenebricosos homulos, pauculos, minùs doctos, minùs probos ac inter se divisos, antetulisssem? Potiùs igitur illis adhærendum, & hos rejiciendos judicavi.

CONSIDERATIO XLII.

Sed licèt hi omnes tacuissent, ipsi tamen lapides, & res cunctæ vetustatem aliquam habentes mihi loquebantur, & veritatem Fidei Romano-Catholicæ inclamabant, & inculcabant. Consideravi enim templa antiquissima, Electiones Cæsarum, & Regum, eorúmque inaugurationis ritum, veterum Cæsarum, ac Regum statuta, & Articulos, antiquissimarum Academiarum Christianarum cõsuetudines, ac Leges: Nationum, ac Populorum ad Christianitatem conversiones, marmoribus incisas inscriptiones, omnium sæculorum à Christo nato Historicos, & Annales, gesta, & res memorabiles omnium temporum, à quibus cœpit promulgari Christiana Fides: Ephemerides, & in iis Festa Sanctorum, & denominationes solemniorum dierum per annum, quæ etiam apud ipsos A catholicos in
H usu

usu sunt, cujusmodi sunt: Domini-
cæ Quadragesimæ, Quinquagesimæ,
Sexagesimæ, Septuagesimæ, Domi-
nica in Albis, Quasimodogeniti, Ju-
bilate, Cantate, Rogate &c. Quæ
omnia mihi inclamabant non aliam
unquam Religionem in Christianita-
te imis radicibus insedisse, quàm Ro-
mano - Catholicam: convincentem
proinde habui rationem, cur vetu-
stati adhærerem, & nuper natas no-
vitates reiicerem.

CONSIDERATIO XLIII.

Septemdecim jam sæcula præterie-
re, quibus Ecclesia Romano-Ca-
tholica impugnata fuit à crudelissimis
Tyrannis, à Mahometanis, à Paga-
nis, & Gentilibus, à Schismaticis, à
tam diversis hæresibus, semper tamen
mansit, & nunc quoque manet invi-
cta, insuperabilis, visibilis, & florens,
quin indies magis, & magis auge-
tur, crescit, & propagatur. E con-
trà

trà verò tot, ac tam variæ exortæ fuerunt hæreses, quæ quidem videbantur potentissimæ, & diffundebantur instar torrentis; omnes tamen sensim sine sensu interiêre, & periêre, ac penitus defecêre. Tales E. G. hæreses fuêre; Manichæorum, Donatistarum, Pelagianorum, Iconoclastarum, & aliæ quàm plurimæ. Quid indè conclusi? Non aliud, quàm quòd Ecclesia Romano-Catholica fundata sit à Christo in petra, & de qua Christus prædixit: Quòd neque portæ inferi prævalebunt adversùs eam. Aliæ verò sectæ ædificatæ fuerint ab hominibus in arena, & descendit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt vèti, & irruerunt in illas, & ceciderunt, & fuit ruina illarum magna, imò & per se corruerunt multæ; & modernæ quoque successu temporis corruent, juxta illud dictum Salvatoris: *Omnis plantatio, quam non plantavit Pater meus cœlestis, eradicabitur.* Malui igitur me recipere in illam do-

num, quæ fundata est in Petra, quàm in aliquam illarum, quæ ædificatæ sunt super arenam, & proximam minantur ruinam.

CONSIDERATIO XLIV.

SÆpiùs perlustravi ex professo Bibliothecas tam Catholicas, quàm Acatholicas, & in Catholicis observavi tria genera, seu classes librorum per longissimas series dispositorum, ex quibus in Bibliothecis Acatholicis, inter libros ab ipsis conscriptos, nec vestigium quidem exstabat. Quarum trium classium in Bibliothecis, Prima erat sub Titulo *Vitæ Sanctorum, Sanctarum*. Plurimæ hæ erant, ex omni statu Fidelium. Erant inter eas Vitæ Sanctarum Virginum innumerarum. Sanctarum item Viduarum, Episcoporum, Eremitarum, Religiosorum, Monialium, Martyrum, Virorum Apostolicorum, Sæctorum Regum, & aliorum Sancto-
rum,

rum Confessorum, in quibus continebantur admirandæ eorum, ac heroicæ virtutes, vitæ innocentia, morum Sanctitas, devotio erga DEUM, charitas erga proximum, ac omnes vitæ Christianæ perfectiones. Et recogitabam, ac apud me concludebam, illam Religionem indubitatè veram esse, in qua fuère hæ Sanctæ Personæ tantarum virtutum, ac tantæ perfectionis. Non potest siquidem mala arbor bonos fructus facere. Et ex fructibus eorum cognoscetis eos; Atque assumebam: Atqui hæ omnes sanctæ Personæ vixerunt, & mortuæ sunt in Fide Romano - Catholica. Unde necessariò inferre debui: Ergo Fides Romano-Catholica est vera.

Matth. 7.

v. 18. ☩

v. 20.

Altera autem classis librorum erat sub titulo *Libri Ascetici*, in quibus comprehendebantur saluberrimæ spirituales doctrinæ de exercitio virtutum Christianarum, & perfectione vitæ, de Imitatione Christi, de mundi contemptu, & vanitate, de amo-

re DEI, & charitate proximi, de dilectione inimicorum, & condonatione injuriarum, de humilitate profunda, de castitate intamata, & mentis ac corporis Angelica puritate, de conformitate humanæ voluntatis cum Divina, de meditatione quatuor Novissimorum, & peccatorum gravitate, deque praxi omnigenæ pietatis, ac devotionis.

Tertia classis erat sub Titulo *Morales Theologi*, qui fusè tractant de observatione Decalogi, & Legum Divinarum, de restitutione rerum alienarum, & iniquè possessarum, & refusione damnorum per nos alteri causatorum, de Sacramentorum usu, & administratione debita, deque aliis rebus ad dirigendam conscientiam spectantibus.

In Bibliothecis verò A catholicis nullos similes libros reperire potui; Non vitas *Sanctorum*, & *Sanctarum*; Quia nullos sanctos, vel sanctas habent. Non *Libros Asceticos*; Nihil enim

enim libri eorum habent de perfecti-
 one, quam nec ex nomine noverunt.
 Nihil de Imitatione Christi, quam
 dicunt esse impossibilem; nihil de ex-
 ercitiis virtutum, bonorum operum,
 quæ inutilia esse ad vitam æternam
 judicant; nihil de castitate, & con-
 tinentia, ad cuius nomen exhorre-
 scunt; nihil de pœnitentia agenda,
 ad quam ajunt sufficere, si quis cre-
 dat, Christum pro peccatis nostris æ-
 terno Patri satisfecisse. Theologia
 Moralis apud illos nulla est: Utpote,
 qui docent, Præcepta Decalogi ser-
 vari non posse: peccata omnia esse
 æqualia: peccata prædestinatorum a-
 pud DEUM non reputari pro pecca-
 tis: neminem damnari, nisi ob pec-
 catum infidelitatis: Et alia his similia,
 quæ Caro, & Sanguis illis suggerit,
 & non Pater Cœlestis iisdem revelavit,
 sũntque non vitæ spiritualis, sed bru-
 talis animalis principia, omnis laxi-
 tatis, & licentiosæ vitæ, ac libertati
 carnis occasionem præbentia.

CONSIDERATIO XLV.

Contuli etiam conventicula Aca-
 tholicorum, & specialiter illa,
 in quibus cusæ sunt Confessiones: Au-
 gustana, Helvetica, Genevensis, An-
 glicana, cum antiquissimis, & Gene-
 ralibus Conciliis Ecclesiæ Romano-
 Catholicæ: sed quæ poterat esse com-
 paratio inter lucem, & tenebras? Ad
 Concilia siquidem Generalia Ecclesiæ
 Romano-Catholicæ convocari solent
 Episcopi totius Orbis, summi ex o-
 mnibus nationibus Theologi, Lega-
 ti, & Oratores Regum, & Cæsarum,
 tractantur negotia summa cum matu-
 ritate, accuratissima cum discussione,
 cum consideratissima deliberatione,
 ac controversiarum unanimi defini-
 tione, & decretorum à Fidelibus u-
 niversali acceptione; celebrantur lon-
 gissimo tempore, ac subindè annis,
 & annis, ut res controversæ meliùs
 discutiantur, ventilentur, examin-
 entur,

tur, ac semel definitæ non ampliùs in dubium revocentur. Quid autem conventicula A catholicorum? Accipiamus in Exemplum conventiculum Augustanum, in quo cusa est Confessio Augustana. Hæc confecta est paucorum vix Theologiâ tinctorum cõsilio, & scripta cum magna festinatione, & celeritate, & quidem in diversorio publico; interfuere illi solùm unius nationis Germanicæ scilicet viri, iique pauculi, præoccupati jam priùs aliis opinionibus, homines animi elati, carnis libertati, & vitæ licentiosæ addicti; eadem à pauculis Civitatibus, & Principibus est acceptata, à pluribus rejecta, sæpiùs mutata, & variata. His utrinque consideratis, quomodo potui non stare eorum potiùs, quàm horum iudicio, in decisione rerum controversarum Fidei?

CONSIDERATIO XLVI.

Considerationem hanc feci circa conscientias, Catholicam, & Acatholicam. Est autem conscientia actus intellectûs, seu rationis, qui dicit nobis, vel advertit, aliquid licitum, vel illicitum esse; adèoque agendum, vel omittendum: éstque proxima, & immediata voluntatis nostræ Regula. Jam videamus, quænam sint hæ Regulæ dirigentes voluntatem, ex doctrina Romano-Catholicorum, & ex doctrina Acatholicorû.

Ex doctrina Romano-Catholicorum sunt hæ: Omne peccatum est cavendum, & in libero arbitrio est hominis, ut peccet, vel adjuvante DEI Gratia, non peccet.

Omne peccatum mortale meretur pœnam æternam, & unum illorum sufficit ad æternam damnationem.

Peccatum pro nulla re hujus mundi est faciendum, ita ut præstet mil-
lies

lies mori , quàm unicum peccatum committere , etiam minimum.

De omni peccato etiam levissimo , ac verbo otioso danda est DEO ratio.

Non dimittitur peccatum , nisi restituitur ablatum.

Post grave peccatum commissum nihil restat , quàm vel Infernus , vel pœnitentia.

Nullum opus honestum supernaturale est , quod non meretur Gloriam , & gratiam supernaturalem , aut illius augmentum.

Omnia peccata mortalia sunt in Confessione aperienda , ac Sacerdoti manifestanda ; & plura his similia.

Acatolicæ autem doctrinæ , hæc sunt conscientia dictamina.

Præcepta DEI est impossibile servare.

Unusquisque tenetur , se credere salvandum , seu prædestinatum.

Talibus , qui hæc credunt , DEUS non imputat ullum peccatum.

Propter nullum peccatum damnatur

tur homo, nisi propter peccatum infidelitatis.

Bona opera non sunt meritoria vitæ æternæ.

Pœnitentia pro nostris peccatis non est necessariò agenda; siquidem Christus jam sua morte, & sanguine satisfecit pro nobis.

Non est in nostra potestate peccata cavere.

Nemo obligatur ad sua peccata cõfitenda: Sola fides sufficit ad salutem,

DEUS est auctor, & causa peccati. volens, suggerens, efficiens, jubens, operans, & in hoc impiorum scelera confilia gubernans. Proprium DEI Opus fuit, ut conversio Pauli, sic adulterium Davidis, & Judæ proditoris impietas. Quæ omnia ex propriis A catholicorum libris, paucis hoc loco subjiciam

Et quidem Lutherus in assertionib9 Wittembergæ impressis Anno 1520. articulo 36. *mala, inquit, opera in impiis DEUS operatur.* Idem ha-

bet, in resolutione assertionis 36. & L. de servo arbitrio. Praefat. in annot. Item Philip. Melanchton ad caput 8. Epistolæ ad Rom. Calvinus idem docet In Institutionibus, Et in Libro de æterna DEI prædestinatione. *Inane, inquit & fluxum sit illud divinae justitiæ patrociniū, quæ mala sunt, non ejus voluntate, sed permissu duntaxat fieri.* Et in Instit. Jam satis apertè ostendi, DEUM vocari, eorum omnium Auctorem, quæ isti Censores volunt otiosè tantūm ejus permissu contingere. Ita contra Catholicos, qui DEUM negant esse auctorem peccati, sed DEI permissione peccata evenire docent. Et in Lib. de æterna Prædest. Non nisi sciente, atque ita ordinante DEO cecidit Adam, séque, & posteros perdidit. Et in Instit. Homo justo DEI impulsu agit, quod sibi non licet. Et: Quicquid agitent homines, vel satan ipse, DEUS tamen clavum tenet. Et post pauca de incestu Absolonis, quæ scribit, ad Cattorum Principem

L. 1. c. 18.

L. 2. c. 4. L.

3. c. 23. &

24. p. 944.

L. 1. c. 18.

. 53.

p. 916. e.

dito anno,

1552.

L. 1. c. 18.

§. 4.

c. 18. §. 1.

cipē videtur à Zuinglio didicisse, ubi hic ita habet: *Quando facimus adulterium, aut homicidium, DEI Opus est, Motoris, authoris, impulsoris.*

af. art. 6.

Videtur idem sentire Lutherus serm. de Matrim. & lib. de vit. Cont. Et Lib. de vocat. Evang. lib. de vot. Monast. *Si nolit uxor, aut non possit, veniat ancilla. Siquidem res Uxoriam tam est cuique necessaria, quàm esca, potus, somnus. Matrimonium est Virginitate multò præstantius. Eam Christus, eam Paulus dissuasere hominibus Christianis: Quantò sceleratior es, tantò vicinior gratiæ. Omnes actiones bonæ peccata sunt: DEO iudice mortifera; DEO propitio leuiuscula. Nemo malum suapte voluntate cogitat. Decalogus nihil ad Christianos. Confitenda crimina sunt, sed cui libet; qui si te vel joco absoluerit, modò credideris, absolutus es. Item: Libro de*

gen. 2. 25.
c. 4.
de Euch.

Captiv. Babyl. & Magdebur. Christianus etiam volens non potest salutem perdere, nisi nolit credere. I-

tem Lutherus Lib. de cap. Babil.
*Non aliâ viâ potest homo cum DEO
 convenire, aut agere, quàm per Fi-
 dem, Opera ille nihil curat. Ibidem:
 Tam dives est Christianus, ut non pos-
 sit perire, etiamsi velit, quantum-
 cunque malè vivat, nisi nolit crede-
 re. Item Lutherus: Hæc tibi norma* tom. 3. lat. Witt. fol. 175. n. 5.
*¶ regula esto, quam in Scripturis Sa-
 cris intelligendis sequaris, ubicunque
 jubet Scriptura bona Opera facere,
 tu id sic intelliges, quòd Scriptura pro-
 hibeat bona opera facere. Calvinus* L. 3. Instit. c. 14. §. 4.
*Duobus, inquit, bis fortiter insisten-
 dum, nullum unquam extitisse pii ho-
 minis opus, quod si severo DEI judi-
 cio examinaretur, non esset damna-
 bile. Item L. de æter. Prædest. Idem* pag. 1005. §. 1007.
*vult DEUS & Diabolus. Et in Respon-
 sione ad Nebulonis calumnias passim
 hæc habet: DEUS summa est causa pec-
 cati-- Et præcipua. Item: Dicitur* L. 1. Instit. c. 18. §. 2.
*satan excæcare infidelium mentes, sed
 unde hoc, nisi quia à DEO manat effi-
 cacia erroris? Calvinus etiam Aria-*
 norum

L. 11. Inst.
c. 14. 5. 3.

norum Patronum agere non abhorruit, dum Christum Patri subjectum, quoad divinam Naturam, asserit, Pauli textum explicando; & in Admonitione ad Polonos, *Quanquam, inquit, ab antiquis sententia Christi; Pater major est me, restricta fuit ad humanam ejus naturam, Ego tamen non dubito ad totum complexum extendere.* Itaque Christus secundum naturam divinam, Patre est minor, Calvini sensu. &c.

Jam si quis consideret, & perpendat ex his principiis qualis iam conscientia formabitur ad evitandum malum, & faciendum bonum; cum tamen principia Catholicae doctrinae id unicum praestent & quidem evidenter. Convictus proinde sum potius conscientiam Catholicam sequi, quam Aca-
tholicam.

CONSIDERATIO XLVII.

Vehementer & illud mihi displicuit

cuit in Prædicantibus, quòd in omnibus suis concionibus, ac sermonibus, totos quantos se occupent in carpendis Catholicis, præsertim in Cæremoniis, & ritibus eorum irridendis; Interim tamen, quæ sunt gravissima in sua Religione, & unicè necessaria ad salutem populi curandam, ea penitus dissimulent; cujusmodi sunt: Quòd non sint veri Sacerdotes, utpote non habentes potestatem conficiendi Corpus, & Sanguinem Christi in Eucharistia: Neque potestatem dimittendi peccata; in quibus tamen Sacerdotalis muneris officium consistit. Unde fit, ut graviter decipiatur populus, putans se sub utraque specie accipere Corpus, & Sanguinem Christi, sic à Prædicantibus dementatus; cùm tamen sub neutra specie accipiat, defectu Sacerdotalis potestatis in Prædicantibus, sed purissimum Panem, & purissimum Vinum. Persuadent item populo, se nihil docere, nisi quod

docuit, & tenuit primitiva Ecclesia Christiana, & veteres SS. Patres, quod tamen falsissimum est; & ipsimet conscii sunt hujus falsitatis; parùm solliciti, ut doceant suos vitam Sanctorum Patrum confectari, aut consilia sequentes Evangelica, suis ad imitationem proponere. Exurgunt quidem ab aliquo tempore inter Lutheranos sat multi, qui semet Pietistas vocant; sed hi, quò plus orationi, dilectioni, Pœnitentiæ, ac suspiriis sese dedunt, eò ampliùs à *Lutheranica Confessionis* doctrina recedunt.

CONSIDERATIO XLVIII.

CUM versarer inter Catholicos, observabam, quinam illorum iudicio censeretur malus, ac tepidus Catholicus, & intellexi, illos in hac classe ab iis poni, Qui DEI, & Ecclesiæ præcepta non observant, in bonis operibus se non exercent, Confessionem

nem fugiunt, & negligunt, rarò Sacris interfunt, ad Sacramentum pœnitentiæ rarò accedunt, & concupiscentiis suis, & sensibus indulgent, jejunia non observant, &c. Et reflexi me ad A catholicos, inter quos, qui hæc non observant pro ferventibus Evangelicis, & Protestantibus habentur. Et subintuli; ergo infimi, & pessimi Catholici sunt sicut optimi Evangelici, vel Protestantes. Et confirmatus fui in illa gradatione, quam aliquando audiveram: Ex pessimo Catholico fit optimus Lutheranus, ex pessimo Lutherano optimus Calvinista; ex pessimo Calvinista, optimus Arianus; ex pessimo Ariano, optimus Machometanus.

CONSIDERATIO XLIX.

PRO motivo conversionis ad Fidem Romano-Catholicam, etiam illud mihi erat: Quòd nunquã observârim, ideò deficere à Fide Ro-

mano-Catholica aliquem ad Acatolicos, ut melior fiat, sed præcisè, ut libertatem carnis, ac licentiam vitæ consequatur. Unde nullum Religiosum, aut Ecclesiasticum vidi à Catholicis ad Acatolicos transire, cujus prima cura non fuisset ducendi uxorem, & voluptates carnis sequi. E contrà verò, qui ex Acatolis convertuntur ad Fidem Romano-Catholicam, observavi, evasisse in homines valdè pios, & ferventes, zelantes, ac exemplares, & multos ex iis mundo valedixisse, & se totos DEO, ac illius servitiis consecrâsse. Atque sic omnis Arbor bona bonos fructus facit, mala autem Arbor malos fructus facit.

Sed & illud mihi mirum videbatur. Quòd, cùm tam clari Scripturæ Sacræ Textus sint de necessitate & utilitate Charitatis, Spei, Timoris DEI, Eleemosynæ, & aliorum bonorum operum, ac de necessitate Fidei; Acatolici tamen doceant, solam Fi-

dem sufficere ad salutem, licet hoc nullibi sit in Scriptura sacra. Sicut enim de Fide testatur Scriptura: *Credidit Abraham DEO, & reputatum est illi ad justitiam.* Galat. 3. 6. Item *Fides tua te salvum fecit.* Idem etiam de Spe testatur eadem Scriptura: *Multa flagella peccatoris: sperantem autem misericordia circumdabit.* Item: *In te sperabo, non confundar in aeternum.* Psal. 13. 7. Item *10.* *Spes autem non confundit.* Item *Omnis, qui habet spem in eo, sanctificat se.* Et de Charitate: *Remittuntur ei peccata multa; quoniam dilexit multum.* 1. Joann. 3. 16. Et *charitas cooperit multitudinem peccatorum;* Et de observatione mandatorum: *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.* 1. Petr. 4. 1. Et de aliis bonis operibus: *Et qui bonum egerint, ibunt in vitam aeternam.* Luc. 13. c. De Poenitentia: *Nisi poenitentiam egeritis, omnes similiter peribitis.* de Misericordiâ: *Misericordia, & veritate redimitur iniquus.* Prov. 16. c. de Eleemosynâ: *Eleemosyna ab omni peccato, & à morte liberat.* Tom. 12. c.

Item: quod superest, date Eleemosynā,
Luc. 11. c. & ecce omnia munda sunt vobis. De
 Condonatione inimicorum: *Dimittite,*
Luc. 6. v. & dimittimini. Si dimiseritis ho-
 minibus peccata eorum, dimittet &
37. Matth. 6. vobis Pater vester delicta vestra. Me-
v. 14. lius ergo, & tutius esse judicavi Do-
 ctrinam Catholicorum sequi, qui do-
 cent: Fidem quidem necessariam esse
 ad salutem, sed non excludi Spem,
 & Charitatem, aliāque bona opera. Nā
 ut Sanctus Paulus habet: *Fides, Spes*
& Caritas, tria hæc (necessaria sunt
ad salutem) & alibi sic: *Si Fidem ha-*
beam, ita ut montes transferam, Cha-
ritatem autem non habuero, nihil sum
3. cor. 13. Si autem hoc admittatur (uti admitti
 debet) igitur falsum est, quòd *sola*
Fides sufficit ad salutem. Falsum item,
 quòd alia bona opera non sint utilia
 ad salutem. Falsum denique, quòd
 omnia nostra bona opera sint peccata,
 peccata siquidem non sunt utilia ad
 salutem, sed sunt media ad æternam
 damnationem.

CONSIDERATIO L.

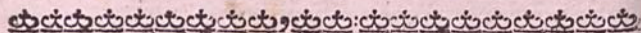
Non paucos observavi Acatholico-
 cos, qui esto in vita fuerint
 pertinacissimi in suis Sectis, postea ta-
 men, ubi ventum est ad Articulum
 mortis, convertebantur, & desidera-
 bant, mori in Fide Catholica. E con-
 trà nullum Catholicum notavi, qui
 ad extrema deveniens, optâsset in Re-
 ligione Acatholica mori; cùm tamen
 in hora mortis maximè aperiantur ho-
 mini Christiano mentis oculi circa
 ea, quæ concernunt æternam animæ
 salutem. Ego autem sic vivere sta-
 tui, sicut vellem mori. Igitur matu-
 rē Fidem Catholicam amplecti decre-
 vi. Siquidem sicut mors est certissi-
 ma; Ita hora mortis est incertissima.
 His accessit, quòd Catholici, cum
 quibus de mea conversione egi, hanc
 dabant mihi affecurationem: Quòd
 si propter susceptam Fidem Catholi-
 cam damnari deberem, ipsi parati sint

pro me in die Judicii respondere, & damnationem æternam loco mei, vel mecū subire. Qualem affecurationem non potui obtinere, vel extorquere ab aliarum Sectarum Prædicantibus, si in illorum secta vixero, & mortuus fuero. Unde conclusi, firmioribus fundamentis niti Fidem Romano-Catholicam quàm alienas.

Recurrere enim continuò in mentem, Pro Catholica Religione stare Scripturam Sacram, quam ipsa ad hæc usque tempora intaminatam conservavit, & quam A catholici ab ipsa acceperunt; stat hujus Sacræ Scripturæ verus sensus, quem ipsa publico Ecclesiæ Spiritu, 17. Sæculorum unanimi consensu, ac etiamnum longè apertiùs, ac sinceriùs colligit, quàm quicumque A catholici suo privato ac contradictorio Spiritui adhærentes, Quem nulla in Christianitate habita Concilia, nulli SS. Patres, sed neque ulli, seu Sacri, seu profani Scriptores prisca, qui Lutherum, aut Calvinum

antecefferant, suô vel minimô testimoniô fulciunt. Insuper, quàm inaudita hæc arrogantia? quâ nihilominus volunt, & vi planè despoticâ volunt, ut ipsis unis, ac unicè, contra totam Antiquitatem, contra omnem Prudentiæ regulam, contra DEUM, contra animas nostras, ipsis inquam, unis, & unicè solis credamus. Et cur hoc? nimirum; quia ipsi dicunt. Sed neque rationem reperio, quam neque ipsi adferunt, aut adferre possunt, cur Catholicus semet Acatholicis aggregare deberet? non Lutheranis; quia hi à Calvinistis, multorum errorum in Fide rei damnantur: non Calvinistis, quia hos vicissim Lutherani ut Hæreticos condemnant. En, quàm insanum Spiritus ille privatus abortiat fœtum! Denique pro Religione Catholica stant omnia orbis Christiani concilia, stant SS. Patres omnes, quos ex ipsorum voluminibus orbi est notissimum, Catholicos fuisse; sed ne-

que in tota Christianitate per mille & quingentos annos aliud fuisse, quàm Catholicos, vel certè ab ea damnatos A catholicos seu Antichristos.

EPILOGUS

RATIONUM & MOTIVORUM

Cur Fides Rom-Catholica cæteris omnibus Religionibus sit præferenda.

NE temerè, vel alios aliquos ob fines, vel vanas Spes, putetis me Fidem Romano-Catholicam amplexum fuisse, & vestras tanquam falsas, ac impostorias Religiones rejecisse, Sodales, & Amici mei charissimi, Rationes, & Motiva meæ conversionis, vobis hìc in compendio adduco, & recapitulo.

Sum igitur ex vestra (quam quidem vos, malè persuasi, Evangelicam vocatis) Religione, ad Fidem Romano-Catholicam conversus.

1. Ex eo, quòd vos Lutherani, & Calvinistæ unum Statum Evangelicum constituere vultis, quod sane mihi videbatur esse inconceptibile. Cùm enim multis Articulis Fidei inter vos difformes, & prorsus oppositi sitis, capere planè non potui, quomodo ambæ vestræ inter se contrariæ doctri-

næ, possint eidem Evangelio esse conformes? Quæ enim sunt diversa inter se, eadem uni tertio per omnia non possunt esse conformia, uti ipsum lumen rationis dicitur.

2. Quod si autem alterutra ex his duabus Religionibus est conformis Evangelio, adeoque Evangelica; deberet id probare una V. G. Lutherana de sua Religione tali argumento, quo Calviniana Religio non posset æquè, ac eodem jure uti pro probanda sua Religione, quod sit Evangelica; Et è contra. Tale autem argumentum neutra pars potest pro se adducere; Ergo non habui rationem, cur potius deberem esse Lutheranus, quàm Calvinista, nec è contra, & cur potius hanc, quàm illam judicarem esse Evangelicam.

3. Quia non vidi rationem, cur soli Lutherani vocent se *Evangelicos*, & Calvinistæ *Reformata Religionis*, & non debeant sic vocari etiam Anabaptistæ, & novi Ariani, seu Unitarii: Ab illis siquidem non adfertur tale argumentum hujus denominationis, quod ab his non possit æquè, ac eodem jure pro suis sectis applicari. Cùm igitur non sit major ratio pro Lutheranis, vel Calvinistis, quàm pro Anabaptistis, vel quibusvis modernis sectariis, quos Lutherani, ac Calvinistæ excludunt ab his novitiis Titulis; ipsi quoque Lutherani, & Calvinistæ, nec quoad rem, nec quoad denominationem, possunt dici Evangelici,

lici vel Reformatæ Religionis. Ergo meritò has omnes sectas, utpote earundem quisquiliarum, rejeci.

4. Quia constabat mihi multos, qui in Fide Romano-Catholica vixerunt, & mortui sunt, salvatos esse, ut vosmetipsi id fatemini. An autem aliquis sit salvatus ex aliis modernis sectis, nec quidem vobis ipsis constat, securiorem igitur viam ad salutem volui mihi eligere.

5. Imò hinc inferebam, vel ex eo Romano-Catholicam Fidem esse veram: Nam sine vera fide non potest quis placere DEO: omnis autem, qui salvatur, placet DEO: Ergo, cum multi salvati sint in Fide Romano-Catholica, eam veram Fidem, & salvificam oportet esse.

6. Indè ulteriùs deducebam. Quòd cum Romano-Catholica Fides sit salvifica, adeòque vera, omnes ab ea diversæ Religiones sint falsæ; siquidem una tantùm fides est vera, ac salvifica, sicut unus tantùm est verus DEUS.

7. Quia Catholicos posse salvari in sua Religione non solùm ipsi Catholici constanter asserunt, sed A catholici etiam ultrò concedunt. In alia autem Religione aliquem salvari posse, soli A catholici, iique singuli de suis sectis ominantur, & dicunt, quod Catholici absolutè negant. Id verò, quod utraque Pars etiam sibi adversa concedit certius est, quàm id, quod una tantùm asserit,

altera autem negat omninò. Ergo securiùs operari volens, rationabiliter feci, quòd Fidem Romano-Catholicam cæteris omnibus prætulim.

8. Quia consulendo veterum, ac primitivæ Ecclesiæ Sanctorum Patrum scripta, ab iisdem solum Romano-Catholicam intellexi extolli, suaderi, laudari, reliquas verò omnes ab ea rejici, & damnari. Horum igitur prudentissimum consilium, ac Judicium statui sequi.

9. Quia omnes Sancti, & Sanctæ, qui & quæ fuerunt ab instituta Ecclesia à Christo usque ad præsens tempus, fuerunt ac vixerunt in Ecclesia Romano-Catholica.

10. Quia in testimonium veritatis hujus Religionis subierunt tot millia Martyrum durissimam mortem, ac sanguinem suum profuderunt.

11. Quia omnes, qui hanc Ecclesiam impugnaverunt, & ab ea recesserunt, ut Arius, Machometes, Pelagius, Marcion, Macedonius &c. æternis ignibus addicti sunt, uti & eorum sectatores. Tales autem Hæresiarchæ fuerunt & Lutherus, ac Calvinus, ac alii Inventores modernarum sectarum; nolui proinde me periculo æternæ damnationis illos sequendo exponere; neque enim vidi rationem, cur Pelagius, & Arius sint Hæresiarchæ, & non Lutherus, ac Calvinus.

12. Quia Romana Fides fuit eadem cum Fide S. Pauli, ipso S. Apostolo attestante ad Rom. 1.

vers. 2. cur igitur debuisssem quærere aliam Fidem, quàm quæ fuit Sancti Pauli?

13. Quia si Romano-Catholicam Fidem non prælegissem, nunquam electionis inter alias Religiones finem cum animæ meæ quiete fecissem; semper enim dubitâssem, quænam ex tot ac tam variis sectis sit vera fides, ac salvifica.

14. Quia doctrinæ aliarum Religionum continent plurima paradoxa incredibilia, & rectæ rationi prorsus difformia, ut patet ex Consideratione 15. 16. 17. & 18.

19. Quia omnes modernæ Religiones diversæ à Religione Romano-Catholica sunt novæ, & tales, quas nemo tenuit, docuit, aut secutus est, ante Annum 1517. ut patet ex Consideratione 19. & 20.

21. Quia omnes hæ novæ Religiones sunt tantum ex antiquis hæresibus jam pridem ab Ecclesia diversis temporibus condemnatis confarcinatæ, & quidem ineptissimè.

22. Quia soli Ecclesiæ Romano-Catholicæ conveniunt, & quidem aptissimè *Nota veræ Christi Ecclesiæ*, nempe quòd sit *Una, Sancta, Apostolica, & Catholica seu Universalis*.

23. Quia ad hænc solam conversæ sunt, & defacto convertuntur omnes gentes, & populi ex Gentilismo, & Paganismo.

24. Quia Antesignani modernarum Religio-
num nullo signo, seu miraculo probârunt, sed nec
probare possunt se à DEO missos ad Reformatio-
nem Ecclesiæ.

25. Quia iidem Antesignani fuere homines
Carnales, Votifragi, Apostatæ, impii, blasphe-
mi, ac scurriles.

16. Quia hæ Religiones nunquam laborant in
Gentilium ad Christi Fidem conversione, sed so-
lùm in tepidorum Catholicorum perversione.

27. Quia in Romano - Catholica Ecclesia mul-
tæ personæ ex utroque sexu, etiam maximi stem-
matis, & summarum divitiarum, se obsequiis
Divinis ultrò consecrant, vitâmq; suam in Pau-
pertate voluntaria, & intaminata Castitate trans-
igunt. In aliis verò Religionibus fidei, nemo
magnarum fortunarum, statum Prædicantium as-
sumere dignatur, nemo ex his se ad continentiam
resolvit: unde constat, horum plerosque ex
sola necessitate munus hoc obire, illos verò ex
amore solius DEI, & salutis animæ suæ, & fidei
veritate, ad tales status se DEO consecrare.

28. Quia Continentia, quæ est Donum DEI,
nulli unquam Prædicanti à DEO confertur, cùm
tamen in Religione Romano - Catholica tot sint
Religiosi, & Religiosæ, quæ non tantùm con-
tinentiam, sed intaminatam virginitatem per Dei
gratiam usque ad finem conservant.

29. Quia scriptores A catholici plerisque Argumentis suis, dum oppugnant Catholicos, ea impugnant, quæ illi non negant (ut sic eos in odium apud plebem inducant) & ipsam Catholicam doctrinam, prout ea apud eos docetur, vix attingunt, aut attingere audent.

30. Quia iidem contra Catholicos magis calumniis, & manifestis mendaciis agunt, quàm solidis Argumentis.

31. Quia insuper A catholici Catholicorum contra se Argumenta vel non solvunt, vel statim ad aliam controversificam materiam transeunt.

32. Quia novæ hæ Religiones pro libitu suo Sacræ Scripturæ libros è Canone sacrorum librorum eliminant, & alios pro suo arbitrio vertunt, ac interpretantur, & quidem unusquisque juxta proprium suum sensum; cùm tamen inter Catholicos idem est Scripturæ Sacræ librorum Canon, eadem versio, idem sensus, & eadem interpretatio.

33. Quia novæ hæ Religiones in ipsis Articulis fidei plurimùm inter se differunt, etiam ii, qui sub eodem nomine continentur, imò & in ipsis Catechismis, quibus Pueris Rudimenta fidei traduntur.

34. Quia ipsæ Augustanæ Confessiones, quas pro fundamento suæ Religionis Lutherani habent

maximè inter se differunt, & à prima illa originali Augustana confessione discrepant.

35. Quia novæ hæ Religiones aperiunt latam, ac spatiosam viam ad omnem licentiam carnis, & voluptatum, cùm tamen Christus docuerit arctam esse, & angustam viam ad Cœlum.

36. Quia earundem defensores plurima Scripturæ sacræ loca, ac Textus detruncant, aliqua addunt, & ea ex suo proprio sensu interpretantur: insuper aliqua depravant, & corrumpunt. Vide Considerationem 36.

37. Quia Religiones à Romano-Catholica alienæ non sunt institutæ à Christo, nec habent Successionem suæ doctrinæ, & Pastorum à temporibus Apostolorum.

38. Quia in Scripturæ Sacræ interpretatione inter se discrepant, ut patet ex Consideratione 38.

39. 40.

41. Quia omnes res vetustæ, omnia veterû scripta solam Romano-Catholicam Ecclesiam fuisse in Christianitate radicatum, & firmatam testantur.

42. Quia Romana Ecclesia esto hætenus fuerit jam indè à sui initio oppugnata à diversis Tyrannis, Ethnicis, Paganis, & Hæreticis, semper tamen mansit inconcussa, & nunc quoque manet, cùm tamen hæreses aliæ, sicut exortæ sunt, sic etiam interierint.

43. Quia apud A catholicos nulla est doctrina Ascetica, hoc est talis, quæ tractet de perfectione, & exercitio virtutum Christianarum, uti nec ulla Scientia de rebus moralibus seu observatione legum Divinarum; sed omnia permittuntur desideriiis, & concupiscentiis depravatissimæ naturæ humanæ.

44. Quia conciliabula A catholicorum etiam illa, in quibus modernarum Religionum cusæ sunt Confessiones, seu Professiones, nec quidem minimam comparationem habere possunt sive quoad doctrinam, sive quoad sanctitatem, ac virtutes, sive quoad Nationum varietatem cum Conciliis Generalibus Ecclesiæ Romano-Catholicæ, & Patribus, qui eisdem interfuerunt.

45. Quia principia A catholicorum non sunt apta ad formandam conscientiam bonam, homine Christiano dignam.

46. Quia Prædicantes earum, solùm ea proferrunt, quæ sunt in contemptum Religionis Catholicæ; alia autem, quæ sunt in sua Religione gravissima, & in perditionem manifestam animarum ipsis subjectarum, penitus dissimulant.

47. Quia ii, qui inter Catholicos judicantur esse pessimi, & tepidissimi, inter A catholicos judicantur esse optimi, & ferventissimi.

48. Quia nemo est, qui ex Fide Romano-Catholica deficit ad alienas Religiones modernas, ex

eo ut in iis fiat melior, sed ut laxiùs. & licentio-
siùs vivere possit.

49. Quia cùm tam clara sint testimonia Scri-
pturæ sacræ, de Spe, Charitate, Pœnitentia,
Eleemosyna, & operibus misericordiæ, quòd sint
proficua ad vitam æternam obtinendam, ac de
ipsa Fide; Hæc tamen omnia contemnunt mo-
dèrni Novatores, & solùm Fidem ad salutem suf-
ficientem esse docent.

50. Quia etiam pertinacissimi Hæretici sæpiùs
desiderant mori in Fide Catholica, ac etiam mo-
riuntur: Nullus autem Catholicus optat in Fide à
Romano-Catholica aliena mori.

His addo, quod mihi vehementer displicuit in
Prædicantibus sectariorum, qui dum merita Chri-
sti, & satisfactionem mirè extollunt, imitationem
vitæ illius, Auditoribus suis proponere, aut suade-
re penitèns negligunt, quin iisdem prætensionem
& ansam præbent, ut de cavendis peccatis,
& pœnitentia agenda pro commissis minimè sint
soliciti, uti de exercitio virtutum, ac bonorum
operum; id pro se allegando, quòd CHRISTUS
Dominus abundè jam sua morte sanctissima pro
peccatis nostris satisfecerit, & Regnum Cœlo-
rum nobis promeritus sit. Atque sic Passionem,
ac Mortem Christi, & illius satisfactionem in vitæ
licentiam assumunt. Orthodoxa autem doctrina
est; Christi quidem mortem, ac Passionem esse

sufficientissimam ex se pro peccatis nostris, & totius humani generis, ac infiniti prorsus meriti extendentis se ad omne omninò præmium possibile: nihilominus Christum voluisse illius fructum applicare nobis, ita ut & nos imitando virtutes illius, ejusdem Passioni cooperemur. Duplex siquidem fuit Finis Adventus Christi Domini in hunc mundum; primus erat, ut pro peccatis nostris satisfaceret, & ab æterna damnatione nos eriperet: Alter verò, ut perfectissimum omnium virtutum exemplar nobis daret, & ad sui Imitationem nos adduceret.

Quem finem ipsemet Christus his verbis declarat. *Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.* Joann. 13. vers. 15. Et apud Matthæum 11. vers. 29. *Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde.* Et Sanctus Petrus 1ma cap. 2. vers. 21. *Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus.*

Hic ego jam vos alloquor, olim mei in Religione Consodales, & nunc quoque amici, cognati, & patriotæ charissimi, atque per DEUM obtestor, per quinque vulnera Christi, ac Sanguinem illius pretiosissimum, quo redempti sumus, perque salutem Animæ vestræ æternam obsecro. Nolite certam viam ad Cœlum relinquere pro incerta; Recogitate, ad quam fidem Antecessores

vestri

vestri & primi Christiani Nationis vestræ ex Gentilismo conversi sint. Perpendite, in qua fide Sancti illi, quos etiam vos pro talibus habetis, vixerunt. Considerate hæc motiva meæ conversionis, vobis sincerissimo affectu allata: & revertemini ad viam Patrum vestrorum, quam nempe Tritavi vestri ambulaverunt, ad semitas Sanctorum, ad Religionem illam, quæ tot sæculis viguit, atque etiamnum invicta viget, tot licet ab hostibus impugnata: cujus veritas tot Martyrum sanguine firmata est: Quam omnes sancti veteres Patres primitivæ Ecclesiæ defendunt, & approbant, contra quam nec Portæ Inferi (ex ipsius Christi promissione) prævalebunt. Consulite animabus vestris. Habete præ oculis salutem animarum vestrarum. Quid enim proderit homini, si universum mundum lucretur, & animæ suæ detrimentum faciat; aut quæ dabit commutationem quis pro anima sua? Unicam habemus animam, de cujus æterna felicitate hic agitur. Salus æterna non acquiritur sine vera fide. Fides autem vera est unica, quæ, non est alia quam Catholica. Hanc ergo sequimini, meque in ea complectenda imitemini. DEUS det vobis hanc gratiam, ut per veram fidem unanimiter ambulemus ad felicem Æternitatem.

Omnis plantatio, quam non plantavit Pater meus Cælestis, eradicabitur. Matt. 15. V. 13.

FINIS

BI
AST